

Atatürkorganize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

ŞUBAT
2020

SAYI 172

EKONOMİ GERGİNLİĞİ SEVMEZ

KOBİ'LERE
İKİ YENİ
DESTEK
ÇAĞRISI

SANAYİDE
21 AYIN
REKORU
GELDİ

UĞURTAŞ:
KIRILGAN
EKONOMİMİZ VE
KÜRESELLEŞME

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Hüseyin DOĞAN Tel: 0232 376 71 76 / 226 www.iaosb.org.tr hdogan@iaosb.org.tr

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Kırılgan ekonomimiz ve küreselleşme

**Hilmi
UĞURTAŞ**

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Küreselleşme yaşamımızın her alanını içine aldı ve etkiliyor. Bu dönemde başta teknolojik gelişmeler olmak üzere birçok faktör etkili olmuş; ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel bütünleşme yaşanmaya başlamıştır. İş dünyasının içinde yaşadığı ekonomik küreselleşme; finansal küreselleşme, ticaretin küreselleşmesi, yatırımların ve üretimin küreselleşmesi gibi pek çok bileşenden oluşmaktadır. Bu sistemin içinde var olmanın tek yolu sistemin içinde bulunmaktır. Küreselleşmeyi ret eden bir yaklaşımın ne yazık ki var olma şansı yoktur.

Bugün Türkiye’de yaşanan pek çok ekonomik olgunun temelinde küreselleşmenin yarattığı açık piyasa ve serbest sermaye dolaşımı etkili olmaktadır. Küreselleşme, günümüzde tüm öğeleri ile

birlikte hareket etmektedir. Mesafelerin, mekanların ve zamanın minimize edildiği bir ortamda; ekonomik, teknolojik, siyasi, kültürel ve sosyal alanlarda dünya çapında karşılıklı asimetrik bir bağımlılık ve organik bir bütünleşme ortaya çıkmıştır. Kısaca ‘ben ekonomik entegrasyonun içindeyim ama siyasal ve sosyal küreselleşmeyi kabul etmiyorum’ deme şansımız yoktur.

Bu değişim ülkelerin sınıflandırılma sistemini de değiştirmiştir. Geçmişte ülkeler kişi başına düşen ulusal gelir gibi sade kıstaslarla değerlendiriliyordu. Bugün üretim yapısından hukuk alanında ki uygulamalarına kadar geniş bir kapsam içinde değerlendirilmektedir.

Dünya kadar uluslararası ticarete sözü bile edilmeyen sosyo-kültürel değerler ve ülkelerin dış politikaları, bugün davranışları belirler hale gelmiştir.

Bir ülkenin risk durumunu ise kendi içinde gerçekleştirdiği değişim ve gelişimin yanında, uluslararası platformlardaki konumu doğrudan etkilemektedir. Hepimiz biliyoruz; para korkaktır. Her ne kadar çok kazanmak istese de sıkıntılı, stresli, sonu görünmeyen ortamları sevmez. Unutmayalım ki dünyada dolaşıma açık sermayenin hala önemli bir kısmı, eksi faiz bile olsa, kendini güvende hissettiği ülkelerde durmaktadır.

Bu noktada Türkiye’nin kendini nerede konumlandığı ve bu konumun diğer ülkeler tarafından nasıl algılandığı stratejik bir önem taşımaktadır.

Dünya piyasalarında uzun yıllar ülkeler arasındaki politik ilişkiler ne durumda olursa olsun, ekonomi ve finans ilişkileri ayrı bir yerde değerlendirilirdi. ‘İş başka, politika başka’ denirdi.

Ancak dünya ekonomisinde yaşanan yavaşlama, artan işsizlik, iklim değişiklikleri ve sıcak çatışmalar nedeniyle az gelişmiş ülkelere, gelişmiş ülkelere artan göç gibi nedenlerle, ülkelerin iç ve dış politikaları, ekonomik karar ve hareketler üzerinde çok daha etkili hale gelmiştir. Kısaca sokaktaki adamın duruşu, politika yapıcıları tarafından daha dikkate alınır hale gelmiştir.

Türkiye buraya kadar anlatmaya çalıştığım bu ortamı bire bir yaşayan ülkelerin başındadır. Doğu ile Batı’nın geçiş noktası olan bu coğrafya, aynı zamanda sıcak çatışmaların yaşandığı bir alan haline gelmiştir. Göç hareketleri bizim coğrafyamız üzerinde kontrol edilemez bir noktaya gitmektedir. Türkiye pek çok kez, ekonomik çıkarları ile insani değerler arasında karar vermek zorunda bırakılmış, alınan insani kararların ise maliyetleri yüksek olmuştur.

Küresel güce sahip ülkelerin coğrafyamız ve

çevresinde çıkar noktaları mevcuttur. Bugün Suriye, Irak, Libya ve diğer sıcak çatışma alanları, bu çıkar hesaplarının görüldüğü alanlar haline gelmiştir.

Bu yaşananlar o ülkelerin iç siyasi düzleminde güçlü argümanlar olarak kullanılmaktadır. Dünyadaki tüm ulusal ekonomilerde yaşanan iç sıkıntılarda siyasetçiler din ve milliyetçilik gibi hassas alanları kullanarak, kendilerine siyasi alan yaratmanın kolaycılığına kaçmaktadır.

Diğer yandan, bu ülkeler ile fikir ve uygulama farklılığı yaşayan şirket ya da uluslar, geniş iletişim ağları ve teknolojinin yardımı ile yaratılan sanal bir dünyada yok edilmeye çalışılmaktadır. Büyük bir devlet açıkça bir uluslararası şirkete savaş açabilmekte ya da bir başka devlet iç politik baskılar nedeniyle çok karlı da olsa bazı anlaşmalardan çekilmek zorunda kalabilmektedir.

Bugün ABD, Rusya, Almanya, Fransa başta olmak üzere pek çok gelişmiş ülkenin Türkiye'ye karşı tavır koymasının altında bu tür unsurların etkisi çok fazladır.

Böylesi bir ortam içinde Türkiye çok ince bir dış politika izlemek mecburiyetindedir. Ülkenin birlik ve bütünlüğüne, bağımsızlığına ve ulusal haklarımıza tamamıyla sahip çıkmanın yanında, ülkemizin diğer çıkarlarını akıllı politikalar ile korumak zorundayız. Atılan her adımın kayıp ve kazanç analizi doğru yapılmalı ve gündem soğukkanlılıkla yürütülmelidir. Dış politikanın işleyişine daha fazla girmek istemem. Sonuçta biz sanayiciyiz. Bu alan siyasilerin, hükümetlerin mücadele ve görev alanıdır. Biz temennilerimizi dile getiririz.

Ancak dünya pazarlarında var olan ve varlığını daha da geliştirmek isteyen iş dünyası olarak; ekonomik, sosyal, siyasal göstergelere bakarak, dünyanın bizi nasıl gördüğünü değerlendirmek de bizim için çok önemlidir. Bu alanlarda pek çok kuruluş tarafından küresel ölçekte değerlendirme ve çalışmalar yapılmaktadır. Bu göstergelere bakarak Türkiye'nin yerini doğru algılamalıyız.

Ekonomik açıdan Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, kişi başına düşen gelir, enflasyon ve işsizlik gibi alanlardaki yerimiz, dünyadaki en büyük 20 eko-

nomi arasındadır. Diğer yandan bu büyüklüğümüzü dengeli, sağlam ve istikrarlı bir güce dönüştüremediğimizi de görmekteyiz. Bu nedenle uluslararası kuruluşlarca yayınlanan notlarda ve CDS primlerinde son dönemlerde bir iyileşme kaydedilmekle birlikte, istenilen noktaya gelemiyoruz. 2019 yılının son çeyreğinden itibaren ekonomik göstergelerin düzelmesi yönünde çalışma ve gayret hızla devam etmektedir. Bu durum 2020 yılı için ümitleri artırmaktadır.

Ekonomi dışındaki alanlarda ise Türkiye'nin görünümü bizleri mutlu etmemektedir. Burada bazı endeks ve göstergeleri sizlere hatırlatmak istiyorum. İnsani gelişme endeksi, hukukun üstünlüğü endeksi, iyi yaşam endeksi, yargı bağımsızlığı, ekonomik kırılganlık, açık pazar endeksi, iş yapma kolaylığı ve rekabet gücü endeksleri, bütçe şeffaflığı endeksi gibi göstergelerde Türkiye istediğimiz yerlerde değildir.

Türkiye olarak bugün önemli miktarda dış borca ve çok kırılgan bir ekonomiye sahibiz. Türkiye büyümek ve gelişmek için dış kaynağa ihtiyaç duyan bir ülkedir. Bu nedenle risklerimizi düşürmek zorundayız. Bizim kendimizi nasıl gördüğümüz değil, dünyanın bizi nasıl gördüğünü objektif bir biçimde ve akıllıca değerlendirmeliyiz. Uluslararası ilişkilerde güçlü olmanın yolu doğru dış politikaların uygulanması ve Türkiye'nin sosyal ve siyasal açıdan zaafalarının azaltılmasından geçmektedir. Söylemekten, yazmaktan yorulduğumuz yapısal reformlar ise bu işin temelidir.

Türkiye'nin dünya genelinde kabul gören endeks ve araştırmalarda yakalayacağı her gelişim ve başarı, doğrudan ülke ekonomisine pozitif katkı yaratacaktır. Yabancı sermayenin ülkeye gelişi hızlanacak, ihracatta fiyat ve kalite dışı, yani ürün dışı psikolojik ve siyasal engeller azalacak, ithalatta tedarik noktalarımızda daha rahat hareket etme imkanı olacaktır. Karşılıklı güven içinde oluşturulacak iş birlikleri ve ortaklıklar ile teknoloji transferi ve Ar-Ge faaliyetleri artacaktır. Kısacası ekonomi; gerginliği, bilinmezliği, yüksek riski tercih etmez. 2020 yılında Türkiye'nin daha stabil ve sakin bir politika iklimine girmesinin hepimiz açısından daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Hüseyin DOĞAN
YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabirler
Meryem Fulya YAZICIOĞLU
Bestenigar PEKER
YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00
E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdibi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

12 Sanayide 21 ayın rekoru

8	Farklı bakış açıları ile yenilikçi çözümler	34	Kemeraltı'ndan dünyaya yayılan lezzet: Bolulu Hasan Usta
10	KOBİ'lere iki yeni destek çağırısı	38	Moore Yasası ve silikonun sonu
12	Sanayide 21 ayın rekoru	41	İhracatta yüksek teknoloji ürünün payı yerinde sayıyor
14	İhracat 2020'ye rekorla başladı	42	Metale hayat veren fahri konsolos
15	Bankalara 65,6 milyar lira 'masraf' ödedik	46	Hiç 3 güne sığdırılabilir mi bir ömür?
16	Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?	50	Döngüsel ekonomi ve zehirsiz sofralar
20	Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma göstergeleri açıklandı	52	Sağlıkta bilgi kirliliği var
24	İZSİAD Başkanı Küçükkurt: İzmir'e çivi çakanın emrindeyiz	54	İAOSB Tiyatro Kulübü 'Abrekadavra' ile izleyenleri büyüledi
28	1,5 derecelik sır	56	Yaşanacak kentlerin bir numarası: Viyana
30	AB ile ticaret yeşilleniyor	60	Lezzetli sanatlar
32	Kişisel verilerin korunmasında şirketlerin alacağı önlemler	63	Basında İAOSB

20

14

28

34

31

24

42

54

Farklı bakış açıları ile yenilikçi çözümler

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi seminerleri kapsamında düzenlenen "Yenilikçi

Problem Çözme Yöntemleri" konulu toplantı İzmir Ekonomi Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü Öğretim Görevlisi Taylan Özgür Demirkaya'nın katılımı ile gerçekleşti.

Karşılaşılan bir problemi doğru tanımlayabilme ve çözüm adımlarını tasarlamaya yardımcı ola-

Probleme duygusal değil unsurları somutlaştırarak yaklaşın. Çözüm için sorumluluk alın, harekete geçin, neleri yanlış yaptığınızı sorgulayın, ne kadar yol aldığınızı değerlendirin.

cak düşünce sistematığı hakkında bilgiler veren Demirkaya, üretim, planlama, satın alma, insan kaynakları, pazarlama ve bunun gibi pek çok farklı departmanın iş süreçlerinde uygulayabilecekleri ve inovasyon süreçlerinde pratiğe dökebilecekleri yöntemlerden örnekler ile bahsetti.

Bugün Türkiye'nin en kritik probleminin sorun

ile problem arasındaki farkın bilinmemesi olduğunu vurgulayan Demirkaya, "Problem çözme denildi mi bizlerin aklına hep acı veya sorunlar geliyor. Problemi tanımlamak yerine sonucu söyleyip mutsuzluğu dile getiriyoruz. Şirket bazında örnek vermek gerekirse; 'müşterilerimiz azaldı, çalışanlarımızın motivasyonu düşük, ürün pazarda tutmuyor, verimsiz çalışıyoruz, bu takım bu projeye uyum sağlayamadı, nakit akışımız bozuk...' işte bunların hepsi bir problem ancak yapılan mutsuzluk dile getirmedi. Sabit

zihin değil, açık zihin yapısı burada önemli rol oynuyor. Bize verilen labirentin dışına çıkmadığımız için aynı alanda bir kısır döngüye giriyoruz. Problemlere karşı yaklaşımı geniş açıda düzgün yapamıyoruz. Dolayısıyla da doğru çözüme odaklanamıyoruz” gözleminde bulundu.

Yapılmaması gereken; duygusal ifadelerle problemleri tanımlama, çoklu tanımlama, genel tanımlama ve olumsuz sonucu olmayan tanımlama olmak üzere 4 temel kural olduğunun altını çizen Demirkaya, süreç boyunca unsurları somutlaştırarak bir probleme yaklaşılmasının o süreçte ilerleme kaydedeceğini belirtti. Problemin nasıl çözüldüğünden ziyade bakış açısının önemini vurgulayan Demirkaya; “Günlük rutin yaptığınız işleri bir kâğıda yazıp iki günlüğüne de olsa o rutinlerinizi değiştirebildiğinizde başka bakış açılarına sahip olursunuz. Bu bizi sabit zihin yapısından çıkarmış olur. Benim uyguladığım 5+1 dediğim bir model var. Bu uygulamayı aşama aşama bir kâğıda yazıp o şekilde ilerliyorum.

Yazarak ilerlerseniz oradaki ilk kelime, yazı ya da sayfa sizi harekete geçirecektir. Bu modeldeki ilk adım; bir şeyi çözmek için sorumluluk almaktır. Bir süreci ele alıyorsanız önce ‘burada benim ve sevdiklerim için ne var?’ diye düşünmeniz gerekir. İkinci aşama harekete geçmek. Harekete geçtin ve başarısız oldun. Burada üçüncü aşama düşüş devreye giriyor. Bizim kültürümüzde başarısızlık kendimize yani kişiliğimize yansıtılır. Eğer başarısızlıktan kaçamıyorsak başarısızlığa bakış açımızı değiştirmemiz gerekir. Burada esas olay bizde değil, neyi yanlış yaptığımızda, onu sorgulamak lazım. Dördüncü aşama öğrenme aşaması; ‘Neyi öğrendik? Nerede yanlış yaptık?’ Beşinci aşama ise geliştirme yani ne kadar yol aldığımızdır. Ve tüm bu aşamaları yerine getirirken de zihin yapısı basit model ile düşünmek gerekir. Yani özetlemek gerekirse hedef kitle kim, kök problemlerin belirlenmesi ve siz onlara ne sunuyorsunuz... Bu üç temel unsuru yaparsanız sorunu çözüm ile doğrulamış olursunuz” dedi.

KOBİ'lere iki yeni destek çağrısı

Izmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi ile TÜBİTAK, Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı Eğitim, Tanıtım ve Program Değerlendirme Müdürlüğü iş birliği kapsamında düzenlenen "1501-Sanayi Ar-Ge Destek Programı ve 1507-KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı 2020 yılı Birinci Çağrılar" konulu toplantı Atatürk Toplantı Salonu'nda gerçekleşti.

TEYDEB Makine İmalat Teknolojileri Grubu Bilimsel Programlar Uzmanı Taner Bahadır'ın konuşmacı olarak katıldığı seminerde, firmaların proje esaslı teknoloji alt yapılı araştırma geliştirme ve yenilikçilik faaliyetlerinin desteklenmesini amaçlayan söz konusu çağrılarının detaylarına değinildi.

Yüzde 75 destek oranı olan her iki çağ-

rıya da sadece Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki kuruluşların başvurabildiğini söyleyen Bahadır, başarılı projelerde fikir sahibi araştırmacıya da 7 bin 500 TL teşvik ödülü verileceğini belirtti.

1507-KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'nda 2'si ortaklı olmak şartıyla ilk 5 projenin desteklendiğini vurgulayan Bahadır; "Projemizin destek süresi 18 ay, yüzde 25'ine kadar ön ödeme olmak üzere bütçe olarak 600 bin TL üst limit bulunmakta. 1512 girişimcilik programlarının devamı niteliğinde 3'üncü aşama başvurusunda ise yüzde 10 genel gider desteği bulunuyor. Toplam destek oranı yüzde 75 oluyor. 1501-Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında ise diğer çağrıdan farklı olarak, bütçe

sınırı yok ve 36 aya kadar destek süresi var” dedi.

Yerli malı alet, teçhizat ya da yazılım için yüzde 15 oranında ilave destek sağlandığının altını çizen Bahadır; “5 milyon TL üzeri projelerde ekonomik fizibilite raporunun sunulması zorunludur. Kuruluşun ekonomik fizibilite raporunu hazırlaması için hizmet alması ve ekonomik fizibilite raporunu da proje önerisi ekinde sunması durumunda söz konusu gider 20 bin TL’ye kadar desteklenecektir” şeklinde konuştu.

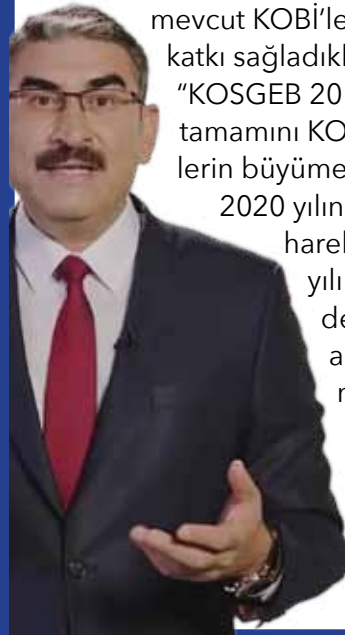
Bahadır sözlerini şöyle sürdürdü: “Bütünün daha iyi yönetilmesi, en iyi projelerin desteklenmesi, farklı politika araçlarının daha esnek ve etkin kullanılması için 1501 ve 1507 Destek Programlarında çağrılı programa geçtik. 6 aylık periyotlarla Ocak-Şubat ve Temmuz-Ağustos olmak üzere yılda 2 kez çağrıya çıkılması planlanmakta olup 4 ay değerlendirme süresi olan proje çağrıları açılması öngörülmektedir. Projeye ilişkin kayıt olabilmek için öncelikle ön kayıt yaptırmanız gerekmektedir. Projenin NACE kodunu, Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTIP) kodunu ve Teknoloji Hazırlık Seviyesini (THS Kodu) belirtmeniz gerekmektedir. Geçmişte gerçekleşmiş diğer projelere ilişkin ticarileşme performansı ve projenin çağrıda belirtilen öncelikli alanlar içerisinde yer alması ek puan getirici unsurlardır. Yürütme Kurulu’nun değerlendirmesi için hakemler tarafından verilen puanın eşik değeri 1501 Programı için 60 üzeri, 1507 programı için ise 50’nin üzerinde olması gerekiyor. Projedeki tüm Ar-Ge faaliyetleri proje başvurusundan önce kuruluş tarafından tamamlanmış olup, kuruluşun çözmesi gereken teknik ya da teknolojik bir problem bulunmuyorsa, proje çıktısının endüstriyel uygulamaya dönüşme olasılığı yoksa, proje endüstriyel Ar-Ge içermeyen ve sadece üretim veya laboratuvar altyapısı oluşturmaya yönelik yatırım amaçlı bir projeyse ve proje konusu ile ilgili en az lisans derecesine sahip herhangi bir proje personeli bulunmuyorsa proje reddedilmektedir.”

KOSGEB'den KOBİ'lere 2020'de 2 milyar lira

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanı Prof. Dr. Cevahir Uzkurt, 2020 yılında KOBİ'lere yaklaşık 2 milyar lira kaynak sağlayacaklarını bildirdi.

Türkiye genelinde KOBİ'lere hizmet vermeye, girişimci adaylarını desteklemeye devam ettiklerini söyleyen Uzkurt, KOSGEB'in veri tabanına kayıtlı 1,5 milyona yakın işletme bulunduğunu hatırlattı. Prof. Dr. Uzkurt, yerli ve milli bir duruş sergileyerek cari açığın azaltılmasını, teknolojik girişimciliği ve katma değerli üretimi esas aldıklarını vurguladı. KOSGEB Başkanı Uzkurt, yürüttükleri faaliyetlerle yeni girişimcilerin ortaya çıkmasına ve mevcut KOBİ'lerin gelişmelerine katkı sağladıklarını anlatırken, “KOSGEB 2019'da bütçesinin tamamını KOBİ ve girişimcilerin büyümesi için harcadı.

2020 yılında da aynı ilkeyle hareket edecek. 2020 yılı destek bütçemiz de yüzde 9,45'lik artış oldu. 1,8 milyar lira bütçemiz var ama bazı kuruluşların bize ödediği aidatlar bulunuyor” dedi.

Sanayide 21 ayın rekoru

Ekonominin öncü göstergelerinden sanayi üretimi Aralık ayında bir önceki aya göre yüzde 1,9 arttı. Yıllık bazda artış ise yüzde 8,6 olarak gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) sanayi üretim verilerini açıkladı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilerle Aralık'ta aylık yüzde 1,9 artış yaşanırken, yıllık büyüme yüzde 8,6 oldu. Yıllık artış aynı zamanda 2018 Şubat ayından beri en hızlı yükseliş olarak kayda geçti. Sanayi üretimi ile birlikte Türkiye ekonomisinin son çeyrekte yüzde 5'in üzerinde büyüyeceği, yıllık büyümenin de yüzde 1 seviyesinde olacağı tahminleri yapılıyor.

İmalattan büyük katkı

Aralık ayında aylık bazda madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre yüzde 4,1, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 1,9 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 0,8 arttı.

2019 yılının sanayi üretimine en önemli katkı yüzde 9,1 ile imalat sanayinden geldi. Sanayinin alt sektörlerinde Aralık 2019'da madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi 2018'in aynı ayına göre yüzde 9,8, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 9,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endek-

si yüzde 0,3 yükseldi.

İmalat sanayi içinde gıda sektörü yıllık üretimini yüzde 8,1 artırdı ve imalat sanayi büyümesine 1,1 puanlık katkı sağladı. Tekstil sektörü yüzde 11,6, giyim ise yüzde 10,7 üretim artışı yakaladı. Bu iki sektörden 1,9 puanlık katkı geldi. İhracatçı sektörlerden kimya sektörü yüzde 10,5 büyürken, 0,5 puanlık katkı sağladı. Kaçuk ve plastik imalatında da yüzde 9,3'lük artıştan 0,5 puan katkı sağlandı.

Teknoloji yoğunluğuna göre yıllık bazda en fazla artış yüzde 17 ile yüksek teknolojili ürün imalatında. Orta yüksek teknolojide büyüme yüzde 11,8, orta düşük teknolojide yüzde 10,1 ve düşük teknolojide yüzde 9 büyüme var.

Sermaye Malı Endeksi Aralık'ta yüzde 3 artarken, yıllık bazda yüzde 12,4 arttı. Dayanıklı Tüketim Malı Endeksi ise Aralık'ta yüzde 7,4, yıllık bazda yüzde 4,8 yükseliş kaydetti.

detti.

Çeyrekler bazında durum

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi 2019 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 5,8 arttı. Bir önceki çeyreğe göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise yüzde 1,5 arttı.

Analistler, son çeyrekte GSYH'nin yüzde 4,5-5 aralığında artış gösterebileceğini, olumlu görünümün yılın ilk ayına da taşındığını belirtiyor.

Üretim öncülüğünde büyüme

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, yaptığı değerlendirmede, "Katma değerli üretime, ihracata ve istihdama dayalı büyüme için attığımız adımlar meyvelerini veriyor. Aralık ayı sanayi üretimindeki yıllık yüzde 8,6'lık artış bu büyüme trendinin başladığını gösteriyor. Reel sektörümüzü desteklemeye ve ekonomiye güveni artırmaya devam edeceğiz" dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank da, Aralık 2019'da sanayi üretiminin yıllık bazda yüzde 8,6 artışla 21 ayın rekoruna ulaştığını belirterek, "Bu performansı kalıcı hale getirmeye, üretim öncülüğünde büyümeye odaklandık. Büyümenin hız kazandığı, reel sektörün güçlendiği, istihdamın yükselişe geçtiği bir yıl için çalışıyoruz. Yıllık bazda endeksin tüm bileşenleri pozitif seyir gösterdi. Sermaye malı, ara malı ve yüksek teknoloji alanlarındaki güçlü eğilim, gelecek açısından doğru yolda olduğumuzun göstergesi" ifadelerini kullandı.

Sanayiye iki koldan destek sağlanacak

Özel sektör yatırımlarına yönelik iki koldan düzenleme hazırlanıyor. Yatırımların daha rahat ve öngörülebilir bir ortamda yapılması için bir "Yatırım Kanunu" hazırlanacak. Bu kanun, temel olarak gerekli hukuki ve idari şartları yerine getirerek başlayan bir yatırımın, başka gerekçelerle durması ya da engellenmesinin önüne geçecek. Bir yandan da yerli üretimi desteklemek için Sanayi İcra Kurulu kurulacak. Sadece yatırımlarla ilgili olarak, yatırımcı ile idare arasındaki ihtilafları çözmekte tarafsız bir "Yatırım Ombudsmanlığı" kurumu oluşturulacak.

İhracat 2020'ye rekorla başladı

Türkiye'nin ihracatı 2020 yılına Cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamıyla başladı. Ocak ayında ihracat, Genel Ticaret Sistemi'ne (GTS) göre yüzde 6,1 artışla 14 milyar 765 milyon dolar olarak rekor tazeledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı da Ocak ayında yüzde 76,8 ile yüksek bir oranda gerçekleşti. Son 12 aylık ihracatta ise 181,6 milyar dolara ulaşıldı. Ocak ayı ihracatında ilk üç sırayı 2,4 milyar dolar ile otomotiv, 1,7 milyar dolar ihracat ile kimyevi maddeler ve 1,5 milyar dolar ile hazır giyim ve konfeksiyon sektörleri aldı.

Ege'nin ihracatı yüzde 10 arttı

Egeli ihracatçıların performansı göz kamaştırdı. Ege İhracatçı Birlikleri'nin (EİB) bu yılın Ocak ayındaki ihracatı yüzde 10'luk artışla 1 milyar 143 milyon dolara

ra çıktı. Ege İhracatçı Birlikleri, 2019 yılının Ocak ayında 1 milyar 36 milyon dolar ihracat gerçekleştirmişti. EİB'nin

son 1 yıllık ihracatı ise; yüzde 1'lik artışla 13 milyar 406 milyon dolara ilerledi. Ocak ayında, EİB bünyesindeki 12 ihracatçı birliğinin 8 tanesi 2019 yılı Ocak ayına göre ihracatını arttırmayı başarırken, 4 tanesi performansının gerisinde kaldı.

Türkiye genelinde işsizlik yüzde 13,3

İş gücüne katılımın bir önceki aya göre 263 bin kişi azalışla 32,5 milyon olduğu Kasım döneminde, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsizlik oranı yüzde 13,3 olarak gerçekleşti. İşsiz sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 327 bin kişi artarak 4 milyon 308 bin kişiye ulaştı. Tarım dışı işsizlik oranı 1,1 puanlık artış ile yüzde 15,4 oldu. Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 147 bin, inşaat sektöründe 253 bin kişi azalırken, sanayi sektöründe 102 bin, hizmet sektöründe ise 152 bin kişi arttı.

Kamuda en büyük pay ulaştırmaya

Kamu yatırımları için bu yıl 77,1 milyar lira kaynak ayrılırken, bu tutardan aslan payını ulaştırma ve haberleşme sektörü alacak. 2020 Yılı Yatırım Programı'ndaki

verilere göre, kamu yatırımlarının yüzde 32,6'sı ulaştırma ve haberleşme sektörüne tahsis edilecek.

Ulaştırma ve haberleşme sektörünün yatırım harcaması bu yıl için 25,2 milyar lira olarak öngörüldü. Bu kaynağın 3,5 milyar lirası yeni projeler, 21,3 milyar lirası devam eden projeler, 404 milyon lirası da etüt projeler için kullanılacak.

Ocak ayı enflasyon rakamları açıklandı

Tüketici enflasyonu Ocak'ta aylık yüzde 1,35 arttı, yıllık enflasyon yüzde 12,15'e çıktı. Ocakta enflasyonu en çok artıran gıda grubu olurken, politika faizi enflasyonun 0,9 puan altında kaldı. Piyasanın beklentisi aylık artışın yüzde 1,1 civarında artması yıllık enflasyonun ise yüzde 11,8 civarında olmasıydı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ekmek zamları, et fiyatlarındaki artış, havaların kötü gitmesiyle taze sebze ve meyve fiyatlarındaki yükseliş enflasyonda beklentiyi aşımaya yetti.

Tüketici enflasyonunda üretici baskısı arttı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Ocak ayı enflasyon verisi sonrasında aylık fiyat gelişmeleri raporunu açıkladı. Gıdada mevsimsel olarak yükseliş olsa da baz etkisiyle yıllık gıda enflasyonunun gerilediğini kaydeden TCMB'nin en dikkat çekici vurgusu "üretici fiyatları kaynaklı baskıların geçmiş aylara kıyasla bir miktar arttığı izlenmiştir" oldu.

Enerji enflasyonundaki belirgin artışta bir önceki yılın aynı dönemindeki düşük baz, temel mal ve hizmet gruplarındaki düşüşte ise KDV indirimi etkili oldu.

Bankalara 65,6 milyar lira 'masraf' ödedik

Bankaların hizmet gelirleri ile kullandıkları krediler nedeniyle aldığı ücret ve komisyonların tutarı, 2019'da bir önceki yıla göre yüzde 35 artarak 65,6 milyar liraya ulaştı. Söz konusu gelirlerin toplam faiz dışı gelirler içindeki payı yüzde 61,8 olarak hesaplandı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerinden derlenen bilgilere göre, bankaların faiz dışı gelirleri, 2019'da bir önceki yıla kıyasla yüzde 37 artarak 106,2 milyar liraya çıktı. Geçen yıl bankalar, sadece hizmet geliri kalemine 49,6 milyar lira artış kaydetti.

Altın mevduatı artışta fark attı

Vatandaş 2019 yılında altına yatırımı sevdi. 2019'da altın mevduat hesapları yüzde 98,5 arttı. Altında iki katına varan artış yaşanırken vatandaşın TL mevduatı

yüzde 13,5, dolar mevduatı ise yüzde 20,4 artış gösterdi. 2019 boyunca sadece Haziran ayında 49 milyar 344 milyon lira

ile tek gerilemesini yaşayan altın mevduat hesapları Kasım 2019'da ise 72 milyar 651 milyon lira idi. Bir ayda yüzde 1,44 artışla 76 milyar 98 milyon liraya çıktı. 50 bin-250 bin lira arasındaki altın hesaplarına ilginin sürmesi bekleniyor.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Döviz kurları, enflasyon, dış ticaretteki gelişmeler değerlendirilirken, istikrarsızlığa neden olabilecek gelişmelere meydan verilmemesi gerektiği kaydedildi.

Enflasyon sistemik krizin sonucudur

Erinç Yeldan

Aylık enflasyon oranları 2019'un Temmuz'undan sonraki 4 ay boyunca sanki düşme eğilimi içerisindeydi. Bunun ise son derece basit bir nedeni vardı. Bir önceki yıl aynı aylarda enflasyon çok yüksek çıkmış ve dolayısıyla o dönemin yüksek baz etkisi nedeniyle yaşanmakta olan (ve devam eden) fiyat artışları oransal olarak sanki yavaşlıyormuş etkisi

yaratmıştı. İlkokul aritmetiğinin büyüğü...

Ancak, Ekim ayından bu yana geçen 4 ay boyunca enflasyon oranlarının yükseliş içinde olduğu görülmekte. Enflasyon, bu köşede defalarca vurgulandığı üzere, ekonomideki mal ve hizmet ve işgücü piyasalarındaki dengesizliklerin ve yapısal nitelikli tıkanıklıkların tezahürüdür. Türkiye'de de enflasyon sistemik nitelikli olup süregelen ekonomik ve siyasal krizin sonucudur. Bu halyle de ne Merkez Bankası'nın sıkı duruş ve benzeri ezoterik söz oyunları ne de "enflasyonun nedeni faizlerdir" türünden iktisat bilimi dışı söylemlerle aşılabilecek niteliktedir.

Türkiye'de enflasyon ile birlikte süregelen yüksek işsizlik; ithalata (özellikle enerji ithalatına) bağımlılık; tekeller / oligopolcü yapılarda hüküm süren taşeron sanayi ve denetlenmemiş spekülasyon finans ve rant oyunlarının yarattığı

istikrarsızlık ve belirsizlik ortamı, siyasal ve hukuksal krizler ile bütünleşmiş ve sistemik bir kriz haline dönüşmüş durumdadır. Bu savlarımızı dile getirecek birçok veriden sadece birisini sergileyelim: sanayi üretimindeki dalgalı yapı ve istikrarsızlık.

Enflasyon ülkemiz ekonomisinin bir türlü çözölemeyen kronik sorunlarından birisi. Çok kısa dönemler hariç hiperenflasyon yaşamadığımızdan çift haneli yapışkan ve ataleti katı bu sorunu yeteri kadar önemsemiyoruz.

Gerek ülkemizde, gerekse küresel ekonomide yaşanan acı tecrübeler göstermiştir ki öncelikle bu sorun çözölmekten makroekonomik dengeleri sağlamak mümkün olmuyor. Zira gerek tüketiciler gerekse yatırımcılar ve hatta kamu kesimi paydaşları beklentilerini ve fiyatlama davranışlarını rasyonel olarak oluşturamıyor ve kararlarını kısa vadeli almak zorunda kalıyorlar.

Ocak ayındaki enflasyon verilerine baktığımızda gıda ve içecek grubu ile ulaştırma ve sağlık harcamalarındaki artışlar beklentilerin üstünde gerçekleşti. Zaten son 10 yıllık verilerde gıda harcamalarının ağırlığı yıllık bazda yüzde 22-yüzde 27'ler civarında gerçekleşmekte. Gıda sektöründeki üretim-tüketim zincirindeki sorunlar çözölemediğinden sürekli sabit bir yüksek gıda fiyat artışlarının olumsuz etkisi devam ediyor.

Bu gidişle YEP'teki yüzde 8,5'luk hedefin

yılsonunda tutturulması mümkün görünmüyor. Zira ekonomimizin uzunca bir süredir daralma veya dengelenmesi sonucu iç talep çökmüş durumdaydı. Bu nedenle enflasyon baz etkisiyle görece düşmeye devam ediyordu. Ancak 2019 yılı ikinci yarısından itibaren Merkez Bankası ve kamu bankaları aracılığıyla kredi kaynaklı hızlanan büyüme

iç talep artışıyla gerçekleşiyor. Henüz kesin rakamlar açıklanmamakla birlikte öncü göstergeler (sanayi üretimi, güven endeksleri ve PMI'lardaki artışlar) büyümenin eski yıllar kadar olmasa da 2020 yılında yüzde 3-3,5'lar civarında gerçekleşeceğini gösteriyor. Bu da cari açık ve bütçe açığını arttıracığından yıl sonunda talep kaynaklı olarak enflasyon çift hanelerde iç talep kaynaklı gerçekleşecek.

Zaten geçmiş yıllardaki enflasyon gerçekleşmelerine baktığımızda bir iki yıl hariç merkez bankası hedef-

lerinin tutturulmadığını biliyoruz. Kuşkusuz enflasyon kontrolündeki başarısızlıkta TL faizlerinin reel olarak negatif getiriye gelmesinin de payı var. Bu durum iç tasarrufların artışını ve dolarizasyonu olumsuz etkileyen faktörlerden biri.

Düşük büyüme yüksek enflasyon girdabı

Saim Uysal

Diş ticarete geçen yıl ilk 7 ay kesintisiz süren bir eğilim vardı. İhracat genel olarak artıyor, ithalat yüksek oranlarda geriliyor, bunun sonucu olarak da dış ticaret açığında 2018'e göre kimi aylarda yüzde 70'in üstüne çıkan düşüşler görülüyordu. Bu eğilim Ağustos'ta durdu, Eylül de Ağustos'a benzer şekilde geçildi ve sonrasında tümüyle farklı bir tablo ortaya çıktı.

Ekim ve Kasım'daki dış ticaret açığı, 2018'e göre yüzde 200'den fazla arttı. Aralık ayındaki artış da 2018'den yüzde 58 daha fazla oldu.

Dış ticaret açığındaki artışın oranı Aralık'ta görece daha düşük; ne var ki söz konusu aydaki açık tutar olarak son 17 ayın rekorunu kırmış durumda.

Aralık ayındaki ticaret açığı 4,3 milyar doları buldu. Daha önce en yüksek açık 6 milyar dolarla 2018'in Temmuz ayında verilmişti.

Dış ticarete eğilim değişiyor

Alaattin Aktaş

Başlıkta da vurguladık; dış ticaretteki eğilimde geçen yılın son 2 ayında belirgin bir değişiklik ortaya çıktı. İhracat ve ithalat geçen yıl ilk 10 ayda belirgin olarak paralel seyretti. Artışta da, düşüşte de bir paralellik var. İşte bu durum son 2 ay değişti. Kasım ve Aralık aylarında ithalat artmaya devam ederken ihracatta tam tersi yaşandı.

İhracattaki düşüş çok dramatik değil. Ekim'de 15,6 milyar dolar olan ihracat Kasım'da 15,5 milyara, Aralık'ta ise 14,7 milyara geriledi.

Buna karşılık ithalatta artış var. Ekim'de 17,5 milyar olan ithalat Kasım'da 17,7 milyara ve aralıkta 19 milyara yükseldi. Ancak bir gerçeği de vurgulamakta yarar var. İhracat ve ithalatın Kasım ve Aralık aylarında ayrışma göstermesi yalnızca 2019'a özgü bir durum değil. Aynı eğilim 2018'in son iki ayında da gözlenmişti.

Değer yargılarının bilançosu olan itibar, yalnızca kişi ve kurumlara dair olumlu düşünceler toplamı değil, aynı zamanda ekonomik bir değerdir. İtibarını kaybetmiş biri, zarını yitirmiş hücre gibi, sosyal ölüme yakın durur.

İtibarı inşa etmek; ödülleri yılların ardından gelen zorlu bir uğraştır. Ancak itibarı korumak ise daha kritik ve hayati bir iştir. İtibar Yönetimi yazarı Salim Kadıbeşegil, "Sizin yönetmediğiniz itibarı, rakipleriniz yönetir" der.

İtibar kaybedilince oluşan zarar, genelde telafi edilemez noktaya taşınır. İtibarını yönetememiş, etik olmayan adımlarla bunu riske atmış kurumların, uzun

Yönetmediğin itibarını rakibin yönetir

Şeref Oğuz

vadedeki ekonomik kayıpları, inanılmaz boyutlara varabilir. İtibarın ekonomik bir karşılığı vardır ve yöneticilerin; "kurum itibarını yönetmekten daha önemli" hiçbir işi yoktur. Vatandaşının talebine, müşterisinin isteğine burun kıvrıyanlar, itibarı en hızla eriyenler olmaktadır.

Benim dikkatimi çeken konu; özellikle küresel kriz sonrası dünyada genel bir "itibar erozyonu" yaşandığıdır. Popülist söylemlerin iktidar bulduğu çağımızda demokrasiye de fazlaca

itibar edilmeyişidir. Otorite talebinin arttığı, korumacılık rüzgârlarını estiği kürede itibar edilecek evrensel değerlerin azaldığıdır.

Belki biraz abartılı olacak ama Avrupa Birliği bir Alman projesidir. Mimarı Almanya'dır. Güçlü Rusya, etrafındaki zayıf cumhuriyetlerle nasıl bir Sovyetler Birliği kurmuşsa, güçlü Almanya da Romanya'dan Portekiz'e kadar birçok zayıf ekonomiyle bir birlik oluşturdu ve sırtında taşıdı. Bu uğurda güçlü Mark'ı bırakıp Euro'ya geçti. Parasal kontrolü yerli ve de milli Bundesbank'tan alıp, bir Fransız'ın yönettiği çok başlı Avrupa Merkez Bankası'na verdi. Çalışkan ve tasarruf düşkünü Almanların vergileri "tembel" ve tüketim düşkünü ülkelere AB fonu adıyla aktarıldı. Yunanistan gibileri bu sayede altyapılarını kurdular, sınıf atladılar. Ne fedakarlık değil mi? Ama öyle değil.

Ekonomisi ihracata bağlı Almanya AB ülkelere kaynak aktararak, oralarda talep yarattı ve mallarını satabildi. Bu sayede Almanya ihracat şampiyonu ve Alman şirketleri üretim şampiyonu oldular. Alman hükümeti vergi topladı; Almanlar iş buldular. Bugün işsizlik Yunanistan'da yüzde

16,8, İspanya'da 14,1 iken Almanya'da 3,1. Çünkü üretiyor. Ama ürettiğini içeride değil dışarıda satabiliyor. İhracatının üçte ikisini gümrüksüz ve engelsiz girdiği AB pazarına yapıyor. Böyle bir imtiyaz için Çin ya da ABD neler vermezdi? Bu imtiyaz olmasaydı, şirketleri üretim yapamasa idi,

Almanya istihdam yaratabilir miydi? Vergi toplayabilir miydi? Bütçesi bu kadar güçlü olabilir miydi? Alman bütçesi GSYH'nin yüzde 1,4'ü kadar fazla verirken, Fransa 2,5 ve İngiltere ise 3'e yakın açık veriyor. Sadece mal satmakla da kalmadı. Alman bankaları ve hükümeti Yunanistan ve İspanya gibi ülkelere milyarlarca Euro'luk krediler verdi.

Böylece alt ve üstyapı projeleri finanse edildi. Bu projeleri büyük ölçüde Alman şirketleri gerçekleştirdi. Kredi olarak verdikleri

parayı projeleri yapan firmalar kanalıyla geri aldılar.

Bu sayede Alman ekonomisi canlı kaldı. Almanya, Avrupa'daki krizin tek sorumlusu olmasa bile çözüm adresidir.

**İngiltere ayrıldı
sıra kimde?**

Servet Yıldırım

Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma göstergeleri açıklandı

TÜİK Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri verisine göre, yöneticilik pozisyonundaki kadınların oranı 2012'de yüzde 14,4 iken 2018'de 1,9 puan artarak yüzde 16,3'e yükseldi. 2010'da 167 olan 100 bin nüfus başına düşen hekim sayısı 2018'de 187'ye çıktı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri 2010-2018 verilerini açıkladı. Buna göre, eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin yüzde 50'si dikkate alınarak hesaplanan yoksulluk sınırına göre, 2010 yılında yüzde 16,9 olan yoksulluk oranı, 2018 yılında 3 puan azalarak yüzde 13,9'a geriledi. Yoksulluk sınırının altında kalan 15 yaşın altındaki fertlerin oranı, 2010 yılında yüzde 24,8 iken, 2018'de yüzde 21,6 oldu. Genç

nüfusu temsil eden 15-24 yaş grubunda ise, 2010 yılında yüzde 18,5 olan yoksulluk oranı 2018'de yüzde 16,1'e düştü.

2012'de yüzde 14,4 olan yöneticilik pozisyonlarındaki kadınların oranı, 2018'de 1,9 puan artarak yüzde 16,3'e çıktı.

Türkiye'de 2018'de beş yaşın altındaki çocukların yüzde 1,7'si boyuna göre zayıf iken, bu yaş grubundaki çocukların yüzde 8,1'inin boyuna göre fazla kilolu olduğu belirlendi. Boyuna göre kilolu olan beş yaş altı çocukların oranı 2013 yılına kıyasla 2,8 puan azaldı, boyuna göre zayıf olan

aynı yaş grubundaki çocukların oranı

sabit kaldı.

Anne ölüm oranı 2010'da yüz bin canlı doğumda 16,7 iken, 2018 yılında bu değer

2010 yılında yüzde 16,9 olan yoksulluk oranı 2018 yılında 3 puan azaldı. Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı yüzde 1,03'e ulaştı. Kadın yöneticilerin oranı 16,3'e çıktı.

13,6'ya geriledi. 2010'da bin canlı doğumda 15,5 olan beş yaş altı ölüm hızı, 2018'de 11,4 olarak kayıtlara geçti.

Hastanede gerçekleşen doğumların oranı 2010 yılında yüzde 91,6 iken, 2018'de yüzde 98'e çıktı. Aynı dönemde yüz bin nüfus başına düşen hekim sayısı 167'den 187'ye, ebe ve hemşire sayısı ise 224'ten 302'ye yükseldi.

Okullaşma oranı arttı

Beş yaş net okullaşma oranı 2015'te yüzde 67,2 iken 2018'de 8 puan artarak yüzde 75,2'ye çıktı.

2010'da yüzde 32,3 olan örgün ve yaygın eğitime devam etmeyen ve herhangi bir işte çalışmayan 15-24 yaşındaki fertlerin oranı, 2017'de yüzde 24,5'e düştü. 2018'de bu oran erkekler için yüzde 15,6, kadınlar için yüzde 33,6 oldu.

Doğal gaz aboneliği bulunan hanelerin oranı 2014'te yüzde 51 iken 2018'de yüzde 63,5'e yükseldi.

Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı yüzde 1,03'e ulaştı

Araştırma ve geliştirme harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı 2010'da yüzde 0,8 iken bu oran 2018'de yüzde 1,03 olarak kaydedildi.

Ormanlık arazinin toplam arazi büyüklüğüne oranı 2010'da yüzde 27,1'den 1,4 puan artarak 2018'de yüzde 28,5'e çıktı.

Net resmi kalkınma yardımlarının GSYİH içindeki payı arttı

Türkiye'nin donör ülke olarak yapmış olduğu net resmi kalkınma yardımlarının toplam miktarı 2010-2018 döneminde yaklaşık 9 kat artarak, 2018'de 8 milyar 612 milyon dolar oldu. Net resmi kalkınma yardımlarının GSYİH içindeki payı ise 2010'da yüzde 0,13 iken, 2018'de yüzde 1,1'e yükseldi.

Sürdürülebilir Kalkınma amaç ve hedeflerine erişim düzeyini izleyebilmek amacıyla 232 göstergeden oluşan bir küresel gösterge seti oluşturuldu. Bu kapsamda küresel göstergelerden mevcut olduğu belirlenenler ile ilgili hedefi ölçmeye uygun olduğu değerlendirilenlerin de dahil olduğu 100 gösterge ve tanımları söz konusu haber bülteni ile yayımlanıyor.

A STAR ALLIANCE MEMBER

MİSAFİRPERVERLİKTEN ÇOK DAHA FAZLASI

Sizi bulutların ötesine çıkaran benzersiz Business Class deneyimimizin sırrı, yaptığımız her işin kalbinde dünyaca ünlü misafirperverliğimizin bulunmasında saklı.

TURKISH AIRLINES

turkishairlines.com

AYRICALIKLARA YOLCULUK

Miles&Smiles üyesi olun, ayrıcalıklı bir dünyaya adım atın.

- 1.000 Hoş Geldin Mili kazanma
- Uçuşta 10 mb ücretsiz internet hizmeti
- Uçuşlardan Mil kazanma
- Kazanılan Miller ile ödül bilet düzenleme
- shopandmiles.com'da Miller ile alışveriş

Üye Olmak için Lütfen
QR Kodu Okutunuz.

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

**İZSİAD
Başkanı
Hasan
Küçük Kurt:**

**“İzmir’e çivi
çakanın
emrindeyiz”**

"İzmir'e bir çivi çakanın emrindeyiz" bakış açısıyla, bu kapsamda yürütülen çalışmaları takip eden, verdiği katkılarla İzmirli sanayici ve iş insanlarının ortak sesini duyurup, fikirlerini yansıtan İzmir Sanayici ve İş İnsanları Derneği (İZSiAD) Başkanı Hasan Küçük Kurt ile ekonomiden üreticilerin sorunlarına, yürüttükleri çalışmalardan gelecek vaat eden projelere uzanan keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

■ **İZSiAD olarak yürüttüğünüz çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?**

İZSiAD olarak önceliğimiz üyelerimizin mevcut diyalog ve birlikteliğini arttırırken el birliği ile kentimize hizmet etmektir. Bu bağlamda gerek dernek içi gerekse dernek dışında çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. Öncelikle iş sağlığı ve güvenliğini çok önemsiyor, bu kapsamda her yıl ulusal ölçekli iş sağlığı ve güvenliği zirvesi düzenliyoruz. Üyelerimiz arasındaki dayanışmayı sağlama ve diyalogu arttırma misyonumuz doğrultusunda çeşitli etkinliklere imza atıyoruz. Türkiye'de gerek özel sektörde gerekse kamusal alanda hizmet veren kanaat önderleri ile bir araya geldiğimiz 'Çarşamba toplantılarını' düzenliyoruz. Her yıl Cumhuriyetimizin ilan edildiği 29 Ekim'i büyük bir coşku ile kutlarken, Mustafa Kemal Atatürk'ü kaybettığımız 10 Kasım'da anma töreni düzenliyoruz. Kente katkı ödülleri var İZSiAD'ın. İzmir'e katkıda bulunanlara yönelik olarak 'Kente Katkı Ödül Töreni' düzenliyoruz.

Sanatı da destekleyen çalışmalara imza atıyoruz. Bu kapsamda eşimin de yer aldığı kadın koromuz ve erkek rollerinin kadınlar tarafından canlandırıldığı bir kadın tiyatro grubumuz var. Toplumun her kademesine

İzmir'de tarımın, sanayinin, ihracatın, limanın, turizmin avantajlarını yaşıyoruz. Ancak bu avantajların iyi değerlendirilip kullanılması önemli. Sürdürülebilirlik olmazsa olmaz. Bunun için çalışıyoruz.

varlığı ile hayat veren kadınlarımız için farkındalık yaratmayı hedefliyoruz.

■ **İzmirli sanayiciler ve iş insanları adına geride bıraktığımız yılı değerlendirerek, 2020'ye ilişkin öngörülerinizi paylaşıyor musunuz?**

2019 yılı ekonomik açıdan iş insanları için ne yazık ki başarısız bir yıl oldu. Özellikle paraya erişmenin güç olduğu, paranın çok pahalı

olduğu bir yıl oldu. Birçok firma bu süreçten zarar gördü. Dolayısı ile 2019 yılı konkordato ilan eden birçok firmaya sahne oldu. 2020 yılının ise iyi geçeceğini ümit ediyorum. Kredi faizlerinin düşmesi sanayici için çok kıymetli. Herkes bankadan para kullanıyor. Dolayısıyla faizin düşmesini önemli bir adım olarak görüyorum. Yüzde 24-22 bandında olan faizler yüzde 10'lara kadar geri çekildi. Faizin düşmesi hem tahsilatımızı arttırıyor hem de sanayicinin borç yükünü hafifletiyor. Bu nedenle yeni yılın daha iyi geçeceğini ümit ediyorum.

■ **Üreticinin en büyük gider kalemi enerji... Bir iş insanı olarak Türkiye'nin Avrupa ülkeleri arasında en fazla elektrik zammının yapıldığı üçüncü ülke konumunda olmasını, Türkiye'deki enerji maliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Her konuda sürdürülebilirlik çok kıymetli. Ne yazık ki enerji konusunda dışa bağımlı bir ülke olduğumuz için bahsettiğiniz sürecin değiştirilmesi çok olası görülüyor. Güneş doğmayan ülke olan Almanya, güneşten ciddi anlamda enerji üretilip bunu kullanırken, alabildiğine güneş panelleri için uygun tarlası olan, yılın büyük bir bölümünde dört bir yanından güneşten faydalanan ülkemizde

ne yazık ki bu konuda arpa boyu yol kat edilemiyor. Son günlerde Çeşme, Alaçatı, Bergama tarafında yapılan rüzgar gülleri bir nebze milli enerji konusunda destek olsa da yeterli olmuyor. Jeotermal ve özellikle güneşten enerji üretilmesi konusunda ciddi atılımlar atarak yatırım yapmak zorundayız. Enerji için dışa bağımlıysanız eliniz kolunuz bağlı olur, rekabet edemez duruma düşersiniz. Bu ister elektrik olsun ister doğalgaz... Üretimin en büyük gider kalemi enerji. Seramik fabrikaları doğalgaz ile çalışıyor biz elektrik ile üretim yapıyoruz. Faturalar yüzde 20-30 oranında aşağı çekilse çok ciddi kazanımlar sağlanır. Fiyatlarda indirim olması da sanayiciye büyük katkı sağlar.

■ İzmirli sanayici ve iş insanlarının ortak sorunları neler?

Türkiye'deki sıkıntıların aynısı İzmir için de geçerli. Türkiye'deki üreticilerin dile getirdiği enerji, ara-kalifiye eleman sıkıntısını İzmirli iş insanları da yaşıyor.

Tarımın, turizmin, sanayinin, limanın olduğu, avantajlarla dolu bir kentte yaşıyoruz. Ancak avantajlar her ne olursa olsun üretim kısmında hali hazırdaki sorunlar konusunda istenilen sonuç elde edilebilmiş değil.

■ İzmir'in SWOT analizini yapar mısınız?

Turizm, tarım gibi avantajınız var ama sürdü-

rülebilirlik olmazsa olmaz... İzmir tarım şehri. Verimli toprakları var ama üretim yapılmıyor. Tarımda elektriği yüksek fiyatta kullanırsanız ne kadar verimli alanınız olursa olsun avantajlı duruma gelemesiniz. Mutlaka avantajlı olduğunuz yanları var kentimizin ancak önemli olan bunların kullanılabilmesi.

■ İZSİAD olarak kendi projelerinizin yanı sıra İzmir'e katkı sağlayacağına inandığınız hangi çalışmalara destek veriyorsunuz?

İzmir Büyükşehir Belediyesinin yürüttüğü Meslek Fabrikası projesini destekliyoruz. Türkiye'de gerçekten nitelikli eleman sorunu yaşanıyor. İş bilen insanların yetiştirildiği bu tarz merkezler oldukça kıymetli.

Bununla birlikte ikinci Alsancak Projesi kapsamında Elektrik Fabrikası, Havagazı Fabrikası ve Tekel Şarap Fabrikası'nın bir bütün şeklinde kültür, sanat, turizm ve gençlik merkezi olarak değerlendirilmesi için Alsancak Elektrik fabrikasının İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne devrilmesini İZSİAD olarak destekliyoruz.

Çeşme'ye yapılacak projeler konusunda geçtiğimiz hafta İzmir Başkanlar Kurulu olarak Kültür ve Turizm Bakanı Nuri Ersoy ile bir araya geldik. Turizmi kalkındıracak, istihdamı ve ekonomiyi canlandıracak gerçekten başarılı bir proje üzerinde çalışıldığını gördük ve 'İzmir'e çivi çakanın emrindeyiz' dedik.

Dünya kenti İzmir için ortaklık vurgusu

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, "Dünya kenti İzmir" hedefi için güçbirliği çağrısı yaptı. İzmir'de yeni bir ekosistem yaratmaya çalıştıklarına vurgu yapan, şehrin tüm kurum ve yapılarıyla birlikte çalışmasının önemine değinen Başkan Soyer, "Bu şehir siyasi ayrıştırmalarla sığlaştırmayacak kadar büyük bir potansiyele sahip. Daha çok proje geliştirmeliyiz. İzmir Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, organize sanayi bölgeleri ve meslek odalarının yetkilileriyle her ay düzenli olarak buluşuyoruz. Büyümenin yolu birbirimizin gücüne güç katmaktan geçiyor. İzmir'in dünya kenti olması için böylesi bir birlikteliğe ihtiyaç var" dedi.

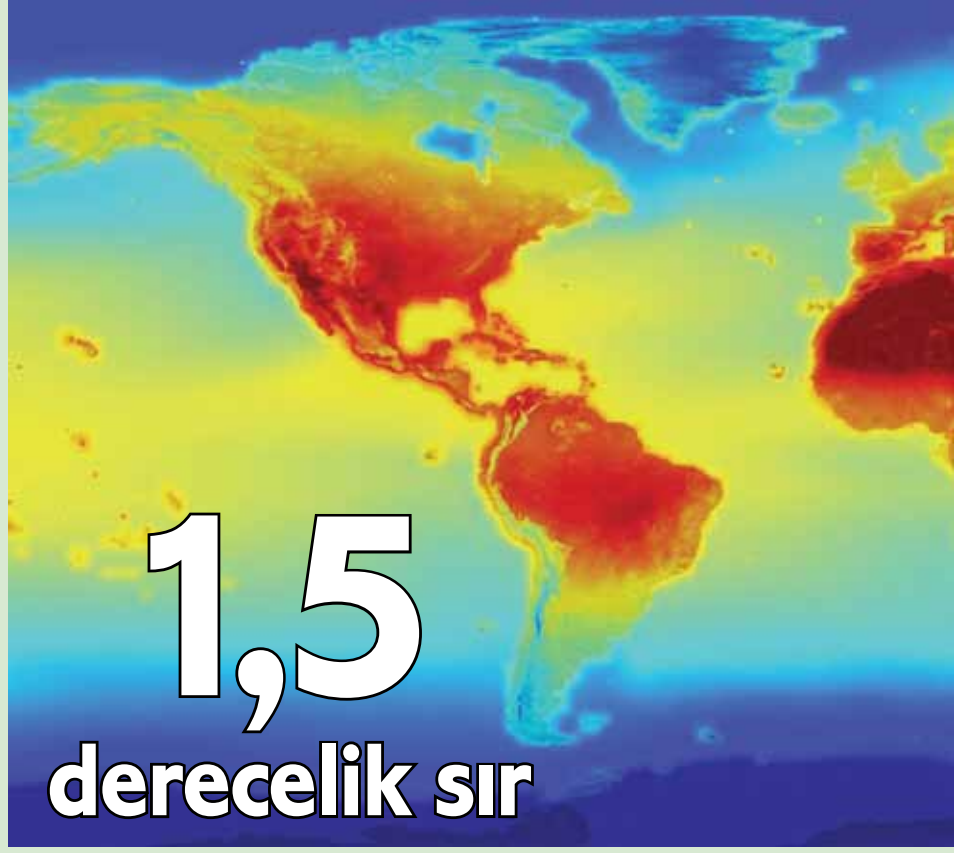
Tek yapmamız gereken şey, el ele vermek

İnovasyon ve girişimciliğin İzmir için hayati bir öneme sahip olduğunu vurgulayan Başkan Soyer, yatırımcı aktörleri ve yaratıcıları bu şehre çekecek çalışmalar yürüttüklerine dikkat çekti. Turizm sektöründe çok

önemli adımlar attıklarını söyleyen Soyer, İzmir Enternasyonal Fuarı'nın bu sene Akdeniz temasıyla, mavi kıta buluşması şeklinde düzenleneceğini söyledi. Dünyanın en ünlü gastronomi fuarı Terra Madre'nin ilk kez İtalya dışında bir ülkede 2021 yılında İzmir'de yapılacağını hatırlatan Başkan Soyer, şöyle konuştu: "2021'de Dünya Kültür Zirvesi İzmir'de olacak. İzmir'in Avrupa Gençlik Başkenti olması için de uğraşıyoruz. 2026'da bu kentte Botanik EXPO'nun düzenlenmesi, 2030 yılında Dünya EXPO'nun yapılması için çalışıyoruz. İzmir bir ucunda Efes, bir ucunda Bergama, flamingoları ve gastronomisi ile dünya kenti olmak için muazzam bir potansiyele sahip ama bunu dünyaya anlatamazsak anlamı yok. Tek yapmamız gereken şey el ele vermek. Elbette İzmir'in böyle bir yükü kaldırabilmesi için altyapı ve ulaşım projelerine ağırlık veriyoruz. Hafif raylı sistemlerin kent içinde artırılması, alt geçitlerin yapılması ve deniz ulaşımının güçlendirilmesiyle beraber İzmir'de yaşam kalitesinin yükseldiğine tanıklık edeceğiz."

OYA
DEMİR

Küresel ısınmada dikkat çekilen 1,5 derece sınırı sürdürülebilir kalkınma için oldukça önemli. Bunun sağlanması için küresel emisyonlar azaltılmalı, ekolojik ve yaşam alanları üzerinde kalıcı tedbirler alınmalı.

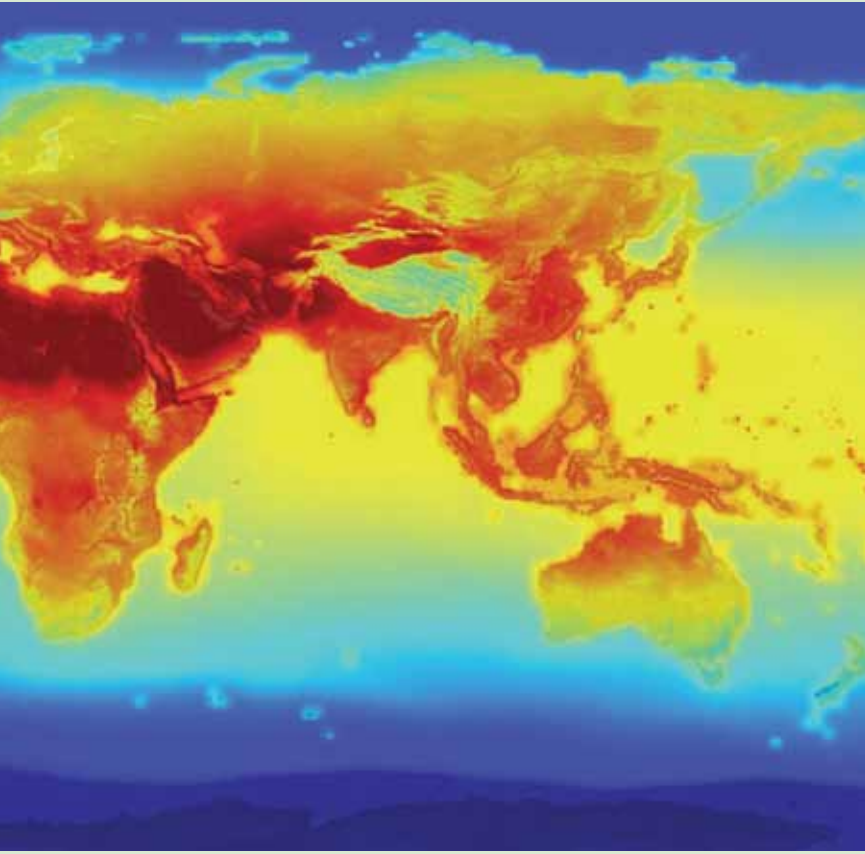
Mevsimler değişiyor. Kış geç geliyor, bahar erken. Dünya ısınıyor. Atmosfere salınan gazların sera etkisi ile kara, deniz ve havada görülen sıcaklığın artışına 'küresel ısınma' diyoruz. Kısaca bütün dünyada sıcaklığın sistemli bir şekilde artması. Bu ısınma, yeryüzündeki canlıların hayatlarını sürdürmelerinde zorunlu olan gıda, su ve çevre vb. temel yaşam kaynaklarını günden güne daha fazla tehdit ediyor.

Sera gazları (GHG); sanayinin gelişimi ile birlikte; atmosfer içindeki emisyonların önemli derecede artması sonucunda ortaya çıkıyor. Bu gazlar; CO2, Metan (CH4), Azotoksit (N2O), Hidroflorokarbon (HFC), Perflorokarbon (PFC) ve KükürtHekzaFlorid

(SF6)'dir. Yüksek oranda bulunan CO2 ise fosil yakıtların (petrol, doğal gaz, kömür) her sektörde kullanılmasının sonucu oluşmaktadır. Yapılan araştırmalar bütün bunların nedeninin yüksek oranda 'insan faaliyetleri' olduğuna dikkat çekmektedir.

Bütün dünyanın geleceğini etkileyecek küresel ısınmanın göstergeleri ise; buzulların erimesi, kasırga ve tayfunlar, sel ve taşkınlar, kuraklık.

Batı Antartika'da buz kütleleri hiç olmadığı kadar incelmiş. Buzulbilimciler tarafından 'Kıyamet Günü Buzulu' olarak tanımlanan, yüzölçümü yaklaşık Britanya adası kadar olan, Thwaites Buzulu'nda uydu verilerinden alınan bilgilere göre erime hızı giderek artıyor. Tamamen erimesi halinde ise deniz seviyesinin

3 metre artacağı tahmin ediliyor. Deniz seviyesi 3 metre arttığında neler olur?

Dünya Meteoroloji Örgütü ise 2019 yılının sonu itibariyle son 10 yılın en sıcak 10 yıl olduğunu ve bu yüzyılın sonunda sıcaklıkların 3-5 derece artacağını belirtiyor.

195 ülkenin onayı ile Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından hazırlanan 'Küresel Isınmada 1,5°C Raporu' küresel ısınmanın 1,5 derece ile sınırlandırılmasının aciliyetine dikkat çekmişti. 2019 yılında ise; IPCC (Hükümetlerarası İklim Değişikliği) Paneli yayınladığı, analiz niteliğindeki 'İklim Değişikliği ve Arazi Raporu' ise ısınmanın 1,5 dereceyi aşmasının ciddi sonuçlarından yola çıkıyor.

Raporda dikkat çekilen 1,5 derece sınırı sürdürülebilir kalkınma için oldukça önemli. Bunun sağlanması için küresel emisyonları azaltmak, ekolojik ve yaşam alanları üzerinde kalıcı tedbirler almak gerekiyor. Tarım, enerji, sanayi, bina, ulaşım ve şehirlerde "hızlı ve geniş kapsamlı" dönüşümler gerekiyor.

Ayrıca; Paris Anlaşması kapsamında verilen taahhütler, küresel ısınmayı 1,5°C'de sınırlandırmaya yetmiyor. Ülkelerin, en kısa zamanda taahhütlerini yenilemesi gerekiyor.

Yine rapor; ısınmayı 1,5 derecede tutmanın; sağlıklı toplum, temiz enerji, güçlü ekonomi, erişilebilir gıda, daha fazla istihdam, daha fazla kolay ve temiz seyahat, sürdürülebilir bir yaşam ve daha az çatışma; kısacası daha yaşanabilir bir dünya anlamına geldiğini vurguluyor.

Bütün bu değişimlerden çok ciddi oranda etkileneceği araştırmalarla belirtilen ülkemizde ise başta sanayi kuruluşları olmak üzere bütün sektörler ve herkese çok görev düşüyor. Şirketler, karbon emisyonlarıyla, üretimden tedarik zincirlerine kadar bütün operasyonlarında mücadele etmek ve kalıcı tedbirler almak zorunda. Ağaçlandırma, geri dönüşüm, yeniden kullanım, temiz enerji, yeşil ulaşım kaynaklarını seçmek gibi alternatif yolları seçmeleri, yeni yatırım kararlarını bütün bunlara göre planlamaları ülkemizin ve dünyanın geleceği için oldukça önemli.

Çünkü; ancak geleceğe bugünden yatırım yaparak sürdürülebilir ekonomiler yaratabiliriz.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) 1,5°C Küresel Isınma Özel Raporu'na ulaşmak için:

<https://www.ipcc.ch/2020/01/09/wg3ar6-fod-expert-review/>

IPCC Arazi Özel Raporu'na ulaşmak için:

<https://tr.boell.org/tr/2019/09/04/ipccden-arazi-ozel-raporu-hemen-harekete-gecmek-zorundayiz>

AB ile ticaret "yeşilleniyor"

Didem Eryar Ünlü
Dünya Gazetesi

"Avrupa Yeşil Anlaşması, halkımızın çağrısına Avrupa'nın cevabıdır. Avrupa'nın Avrupa için yaptığı bir anlaşma ve daha iyi bir dünya için bir katkıdır. Her Avrupalı bu değişimin bir parçası olabilir" diyen Ursula von der Leyen başkanlığında ki Avrupa Komisyonu, Yeşil Anlaşmayı bir öncelik olarak belirledi. Buna göre Avrupa Birliği, 2050'ye kadar dünyanın ilk iklime zararsız ülkeler grubu olmayı; yani sera gazı emisyonlarını net olarak sıfırlamayı hedefliyor. Bu hedef doğrultusunda sanayiden tarıma, ulaştırmadan enerjiye kapsamlı bir dönüşüm gerçekleştirilecek.

Avrupa Komisyonu, bu hedefe yönelik 1 trilyon euroluk bir yatırım planı açıkladı. AB mali araçları, kamu ve özel sektör yatırımlarını içeren bu yatırım planı önümüzdeki 10 yıl için ekonominin dönüşümünü finanse etmeyi amaçlıyor. Polonya dışındaki Avrupalı liderler 2050 yılına kadar bütün üye ülkelerin karbon-nötr hale getirilmesi konusunu destekliyor. Bu kapsamda Von der Leyen, Mart 2020'ye kadar "Avrupa İklim Yasası"nı açıklayacağını duyurdu.

Avrupa Birliği aynı zamanda yabancı firmalara yönelik "karbon sınır vergisi" uygulamayı planlıyor. 2021 yılında yürürlüğe girmesi beklenen karbon sınır

vergisi Dünya Ticaret Kuralları ile uyumlu olacak ve daha önce belirlenen bazı sektörlerde uygulanacak.

Avrupa Birliği, Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı. Dolayısıyla bu dönüşüm Türkiye'yi yakından ilgilendiriyor.

AB iklim değişikliği ile mücadelede liderlik amaçlıyor

Avrupa Yeşil Anlaşması'nın Türkiye için ne anlama geldiğini sorduğumuz İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu'nun yorumu şöyle: "ABD'nin Paris Anlaşması'ndan çekilmesinin ardından AB, küresel iklim değişikliği ile mücadele konusunda lider konuma gelmeyi amaçlıyor. Yani, sadece kendi çabalarının Yeşil Anlaşma'nın amacını yerine getirmeye yetmeyeceğini bilen AB, nüfuzunu, uzmanlığını ve finansal kaynaklarını kullanarak yakın çevresini ve ortaklarını da bu sürdürülebilirlik gayesine katmayı amaçlıyor."

İris Gölü, yeniden kuşların oldu

Karaburun Yarımadası'nın en özgün doğal güzellikleri arasında yer alan ve tabanına açılan kanallar aracılığıyla kurutulmak istenen İris Gölü, Karaburun Belediyesi ve sivil inisiyatiflerin ısrarlı çalışmaları sonucunda yok olmaktan kurtuldu. Ancak kalıcı çözüm gölün acil kamulaştırılmasından geçiyor.

İlçeye bağlı Küçükbahçe Köyü sınırları içinde yer alan ve kuşların göç yollarındaki duraklarından biri olan göl, yapılan zamanında müdahale ile Gümüşhane'de göz göre göre yok olan Dipsiz Göl'ün kaderini paylaşmadı. Karaburun Belediyesi'ne ait iş makineleri, açılan kanalları kapatarak 358 dönümlük gölün sularının çekilmesini engelledi.

İris Gölü'nün 1978 yılında yapılan kadaströ çalışmaları sonucunda özel mülkiyete geçtiğini anımsatan Karaburun Belediye Başkanı İlkey Girgin Erdoğan, 42 yıl önceki hatanın, bir doğal güzelliği yok olma tehlikesiyle baş başa bıraktığını kaydetti. Erdoğan, göllerin özel mülkiyete konu olmayacağını belirtirken, şu değerlendirmeyi

yaptı:

"İris Gölü hem Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yer alıyor hem de İzmir Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 7.5.1992 tarihli kararı ile 1. Derece Doğal Sit alanında bulunuyor. Önceki yıllarda da kanal açarak gölü kurutma girişimleri olmuştu. Bize ihbar edilen son girişimle birlikte Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz ile birlikte süreci hassasiyetle izleyerek gerekeni yaptık. Cumhuriyet Başsavcılığımıza da suç duyurusunda bulunduk. Belediye ekiplerimizin tespit raporunu derhal işleme alarak tam bir gün sonra kanalların kapatılması kararını veren Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz Sayın Ömer Albayrak'a özellikle teşekkür ediyorum. Geçtiğimiz günlerde Çeşme'de gündeme gelen acele kamulaştırma kararının, tam da İris Gölü için alınması gerektiğini ve Hazine adına tescilinin yapılması gerektiğini düşünüyorum."

Karaburun Kent Konseyi Başkanı Goncagül Karaağaç da, kanalların göl tabanındaki verimli toprağı gübre olarak satmak amacıyla açıldığını öne sürdü.

ABDURRAHMAN
ŞENOL

Kişisel verilerin korunmasında şirketlerin alacağı önlemler

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, şirketlere “uygun güvenlik düzeyini sağlamaya yönelik her türlü teknik ve idari tedbiri alma” zorunluluğu getirmektedir.

6 698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na göre şirketlerin alması gereken bir takım önlemler bulunmaktadır.

Öncelikle şirketlerin kişisel veri işlenmesi alanında bir envanter çıkarmaları gerekmektedir. Şirket içinde kimler, kimlere ait hangi kişisel verileri işliyor, saklıyor ve bu kişisel verileri başkaca üçüncü kişilere aktarıyor? Bu bilgiler aktarılıyor mu, aktarılmıyor mu? Bu sorulara şirket tarafından net bir şekilde yanıtlar verilmelidir. Alınacak önlemleri de doğru bir şekilde belirleyebilmek için bu soruların cevaplarının tereddüde yer olmayacak şekilde bilinebilmesi gerekmektedir.

Kişisel verilerin işlenmesi ve saklanması her şirket açısından potansiyel bir sorumluluk demektir. Bu nedenle, işlenen ve saklanan kişisel verilerin ne kadarının işlerin ilerletilebilmesi için gerekli, ne kadarının kanunen işlendiği ve saklandığının belirlenmesi de gereklidir. Eğer bir kişisel verinin işlenip, saklanması şir-

ketin işlerini ilerletebilmesi açısından gerekli veya kanunen zorunlu değilse, o verinin alınmaması, bir şekilde alınırsa bile hemen silinmesi gerekmektedir.

Şirketlerin kişisel verilerini koruması gereken üç grup bulunmaktadır; çalışanlar, müşteriler ve beraber iş yaptığı iş ortaklar veya danışmanlar.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, şirketlere “uygun güvenlik düzeyini sağlamaya yönelik her türlü teknik ve idari tedbirleri alma” zorunluluğu getirmektedir. Gerekli güvenliği sağlamak için öncelikle şirket içindeki ihtiyacın ve sorumlulukların belirlenmesi gerekmektedir. Şirket içerisinde kişisel verilerin korunması faaliyetlerini takip edecek ekip oluşturulduktan sonra ekibin hangi veriyi nasıl güvence altına alacağını anlatan süreçlerin oluşturulması gerekmektedir. Daha sonra bu süreçlerin etkin bir şekilde çalışmasına yardımcı olacak teknolojik donanım sağlanmalıdır. Son olarak da oluşturulan bu prosedürün çalıştığından emin olmak

için düzenli denetimlere tabi tutulmalıdır.

Şirketler, sürecin devamında ilgili kişilerden kişisel verilerinin işlenmesine ilişkin rıza alınması amacıyla beyan metinleri hazırlamalı, çalışanlara gerekli şirket içi eğitimler vermelidir. Çalışanlar, müşteri ve iş ortakları ve veri işleyenlerle imzalanacak sözleşmeler hazırlanmalıdır.

Şirketler veri sorumlusu olarak bir gerçek veya tüzel kişiyi veri işleyen sıfatıyla tayin edecektir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile veri sorumlusuna belirli görev ve sorumluluklar getirilmiştir.

Bu bağlamda, verinin kanuna uygun işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalktığı takdirde kişisel veriler re'sen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinmeli, yok edilmeli veya anonim hale getirilmelidir. İlgili kişiler, kendilerine ait kişisel verilerinin silinmesi veya anonim hale getirilmesini veriyi işleyen ilgili şirketten talep edebilecektir. İlgili kişi veri sorumlusuna başvurarak kendisi ile ilgili kişisel veri işlenip işlenmediğine, işlendiyse, işlenen bilginin ne olduğuna, işleme amacına ve bu amaca uygun kullanılıp kullanılmadığına; kişisel verilerinin üçüncü kişilere aktarılıp aktarılmadığına veya yurtdışına transfer edilip edilmediğine ilişkin veri sorumlusundan bilgi talep edebilir.

Bilgi güvenliğinin üç temel ilkesi vardır: gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik. Bir verinin güvenliğinin sağlanabilmesi için gizliliği ve tamlığı korunmalıdır ve bununla birlikte gerektiğinde erişilebilir olmalıdır. Kişisel veriler,

önem sırasına dizildikten sonra hangi verinin nasıl korunacağına karar verilmelidir. Güvenlik önlemlerini de yapılan bu veri sınıflandırması çalışması sonrasında ortaya çıkan ihtiyaç doğrultusunda almaları gerekmektedir. Şirketlerin bazı verileri bütün çalışanlar tarafından bilinmesi gerekirken bazı verilere sadece kısıtlı sayıda erişimin gerçekleşmesi gerekiyor olabilir. Kimin nereye erişeceğine karar verirken mümkün olan minimum yetki prensibi benimsenmelidir. Yani şirkette kimseye işlerini yürütebilmesi için ihtiyacı olandan daha fazla erişim yetkisi verilmemelidir. Verilen erişim yetkileri de düzenli olarak kontrol edilmelidir.

Diğer bir önemli husus ise şirketin siber saldırılara karşı alacağı önlemlerdir. Şirketler saldırıya hazırlıklı olmak için korunmaya çalışılan verilerin nerede muhafaza edildiğini tespit etmiş olmalıdır. Söz konusu verilerin şirketlere hangi kanallardan geldiğini,

şirket içinde nerelerde gezdiğini ve hangi kanallarla terk ettiğini bilmelidir. Verinin şirketteki döngüsü bu şekilde belirlendikten sonra hangi noktada nasıl bir güvenlik önlemi koyulacağı doğru olarak belirlenebilir.

Sonuç olarak, 6698 sayılı KVKK Kanunu ile kişisel verilere, bunların işlenmesi ve saklanmasıyla yönelik pek çok düzenleme getirilmiş olup, bunlara uyulmaması halinde ise ciddi yaptırımlar öngörülmüştür. Bu bağlamda şirketlerin üzerine düşen görevleri gerektiği şekilde yerine getirmesi halinde veri güvenliği açısından bir sorun çıkmayacaktır.

Kemeraltı'ndan dünyaya yayılan lezzet: Bolulu Hasan Usta

Tatlı denildiğinde akla ilk gelen markalar arasında yer alan Bolulu Hasan Usta, kalitesi ve lezzeti ile her geçen gün başarı grafiğini yükseltmeyi sürdürüyor. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ndeki tesislerinde ürettikleri onlarca çeşit birbirinden lezzetli tatlıları güven dolu markaları altında Türkiye ve dünya pazarına sunan Bolulu Hasan Usta'nın ikinci kuşak sahiplerinden Rıdvan Gürgönül ile BHU markasının yolculuğunu konuştuk...

■ **Bolulu Hasan Usta'nın kuruluşundan günümüze uzanan**

marka

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

lezzetleriyle daha sık buluşma ihtiyacı duydukça bayilik talepleri de arttı ve bu talebi karşılamak adına 1997 yılında, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde 6 bin metreka-
relik bir alanda faaliyet gösteren fabrikamızı kurduk. Fabrikamız aynı zamanda Türkiye'nin ilk tatlı fabrikası unvanına sahiptir.

MARKA YARATANLAR

■ **Bolulu Hasan Usta'nın bugün ulaştığı şube ve çalışan sayısı, üretim potansiyeli hakkında bilgi verir misiniz?**

Bolulu Hasan Usta'nın birbirinden lezzetli zengin menüsünde bulunan tatlı, makaron, dondurma, börek, kurabiye, pasta, Nespresso kahve çekirdeklerinden elde ettiğimiz sıcak-soğuk kahveler ve içecekler, el yapımı çikolatalar, yöresel kahvaltılıklar, Türk ve dünya mutfagından seçme yemek ve atıştırmalıkları, Türkiye çapında 27 şehir, yurt dışında ise KKTC, Katar, Bahreyn ve Irak'ta olmak üzere 100'e yakın modern, konforlu mağazalarımızda sizlerle buluşuyor.

Bolulu Hasan Usta olarak dünya mutfacı ve serpme kahvaltılı konseptimizi ilk olarak İzmir Pasaport'ta hayata geçirdik. Gelen olumlu tepkilerden sonra Bostanlı,

Çiğli, Ankara Kızılay, Balıkesir mağazaları da bu konseptte açıldı.

■ **sürecini aktarır mısınız?**

1982 yılında İzmir Kemeraltı'nda 18 metreka-
relik bir dükkânda ilk olarak keşkül, fırın sütlaç, karadut şerbeti ve karadut dondurması satarak işe başladık. Kemeraltı'ndaki ilk dükkânımızda 4 çeşit ürün ile ilk sınavımızda başarılı olduk ve müşterilerimizden gelen yoğun istek üzerine Alsancak'ta ikinci şubemizi açtık. Müşterilerimiz Bolulu Hasan Usta

Kemeraltı'nda 5 çeşit ürün ile lezzet yolculuğuna başlayan Bolulu Hasan Usta, bugün Türkiye'de ve dünyada yüzlerce modern işletmesiyle 40 yıllık kalitesini arttırmayı sürdürerek, Bolulu Hasan Usta markasını perçinliyor.

■ **Ürünlerinizde kullandığınız malzemelerden müşterileriniz memnuniyetine uzanan, sizi özel aynı zamanda farklı kılan başlıklara değinir misiniz?**

Zengin serpme kahvaltılı menümüzde Trabzon'dan gelen tereyağı, minimum 12 ay olgunlaştırılmış peynir çeşidi ve ev yapı-

mı acı biber reçeli gibi denemeden vazgeçemediğiniz spesiyallerimiz bulunuyor. 20'ye yakın çeşidin yer aldığı yemek grubunda ise İzmir Urla'dan toplanan enginarlar ile yapılan Enginar Çorbası, Tel Kadayıf Sarılı Şinitzel ve Bolulu Külbastı gibi eşsiz tatlar sunuluyor.

Fabrika ve merkezde 300, bayilerimizde 800 kişi olmak üzere, 1100 kişiye istihdam sağlıyoruz. Türkiye'nin en büyük tatlı taşıma filosuna ve FSSC 22000 Kalite Belgesi'ne sahibiz.

Bolulu Hasan Usta'da "En iyi ürün en iyi ham madde ile üretilir" hizmet anlayışı ile ilerliyoruz. Süt kendi çiftliğimizden, aşure için gerekli nar Menemen'den, ceviz Tokat Niksar'dan, gül suyu Isparta'dan, buğday Gaziantep'ten, şeker Uşak'tan, fındık Giresun'dan, karadut dondurması için gerekli karadut ise Tire'den geliyor.

Bolulu Hasan Usta'da damaklarda mükemmel lezzet bırakmanın sırrı "kusursuz müşteri memnuniyeti" ilkesinden gelir. Malzemenin en bolunu, en doğal ve en tazesini kullanarak hazırladığımız tüm lezzetlerimizi en iyi şekilde müşterilerimize ulaştırmak ana prensibimiz-

dir. Bu nedenle yenilenen konforlu ve sıcak atmosferli mağazalarımızda uzun sohbetlere ve keyifli molalara lezzetlerimiz ve deneyimli ekibimizle en iyi şekilde eşlik etmek tek gayemiz.

■ **Bolulu Hasan Usta markasının gelecek hedefleri nelerdir?**

Modern tesislerimizde gerçekleştirdiğimiz üretim ve franchising sistemi ile Türkiye ve yurt dışında açılacak daha pek çok noktada tüketiciyle buluşmaya devam edeceğiz. Türk markası olarak, dünya markası olma yolunda ilerleyeceğiz.

Bir marka yaratmak...

Marka; tüketicilerin zihninde yer etmesini sağladığınız benzersiz bir fikir; hatta sadece bir kelime. Tüketicinin zihninde bir kelimeye sahip olmak çok mu zor? Marka yaratmanın ve yaşatmanın kurallarını biliyorsanız, hiç değil. Pazarlamada konumlandırmanın iki üstadından biri olan Al Ries'in kızı Laura Ries ile birlikte kaleme aldığı kitaptan yapılan derleme, şirketlere marka yolculuğunda değerli ipuçları veriyor.

YAYILMA KURALI:

Bir markanın gücü yayılma alanı ile ters orantılıdır. Tüketicilerin zihninde güçlü bir marka yaratmak istiyorsanız, markanızı daraltmak zorundasınız, genişletmek değil. Uzun vadede markanızın yayıldığı alanı genişletmek, gücünüzü azaltacak ve imajınızı azaltacaktır.

DARALMA KURALI: Bir marka hedefini daraltırsa daha güçlü olur. Perakendecilik alanında pek çok kategori katili aynı beş adımlık yolu izler: Hedefi daralt, azami stok yap, ucuza al, ucuza sat, kategoriye hükmet.

TANITIM KURALI: Bir markanın doğuşu tanıtımla sağlanır, reklamla değil. Bugün markalar doğuyor, inşa edilmiyor. Tanıtım için en iyi yol ilk olmaktır.

KELİME KURALI: Bir marka, tüketicinin zihninde bir kelimeye sahip olmaya çalışmalıdır. (Başka kimsenin sahip olmadığı)

REFERANS KURALI: Herhangi bir markanın başarısı için vazgeçilmez unsur, otantiklik iddiasıdır. Liderlik, bir marka için referans yaratmanın en direkt yoludur.

KALİTE KURALI: Kalite önemlidir. An-

cak kalite tek başına bir marka yaratamaz. Güçlü bir marka inşa etmek istiyorsanız tüketicinin zihninde güçlü bir kalite algılaması yaratmak zorundasınız.

KATEGORİ KURALI: Lider marka, kategoriyi geliştirmeye çalışır, markayı değil.

ARKADAŞLIK KURALI: Bir kategori yaratabilmek için, bir markanın diğer markaları da davet etmesi gerekir. Hakim marka rakiplerine katlanmakla kalmamalı, onları davet de etmelidir.

JENERİK KURALI:

Başarısızlığa giden en kısa yollardan biri, markaya bir jenerik isim vermektir. Genel olarak yapmanız gereken faaliyet alanı bağlamından düzgün bir sözcük bulmanız ve bunu markanızın temel işleviyle bağdaştırmanızdır.

ŞİRKET KURALI:

Markalar markalardır. Şirketler şirket. Arada bir fark var.

ALT MARKA KURALI: Markalamanın yaptığını, alt marka yaratma yıkabilir. Basit düşünün. Müşteri gibi düşünün ve göreceksiniz markanız çok daha başarılı olacak.

KARDEŞLER KURALI: İkinci bir markayı piyasaya sürmek için yer ve zaman vardır.

BİÇİM KURALI: Bir markanın logosu gözlere uygun olarak tasarlanmalıdır. Her iki göze de uygun olarak...

RENK KURALI: Bir marka, ana rakibinin kullandığının tam tersi bir renk kullanmalıdır.

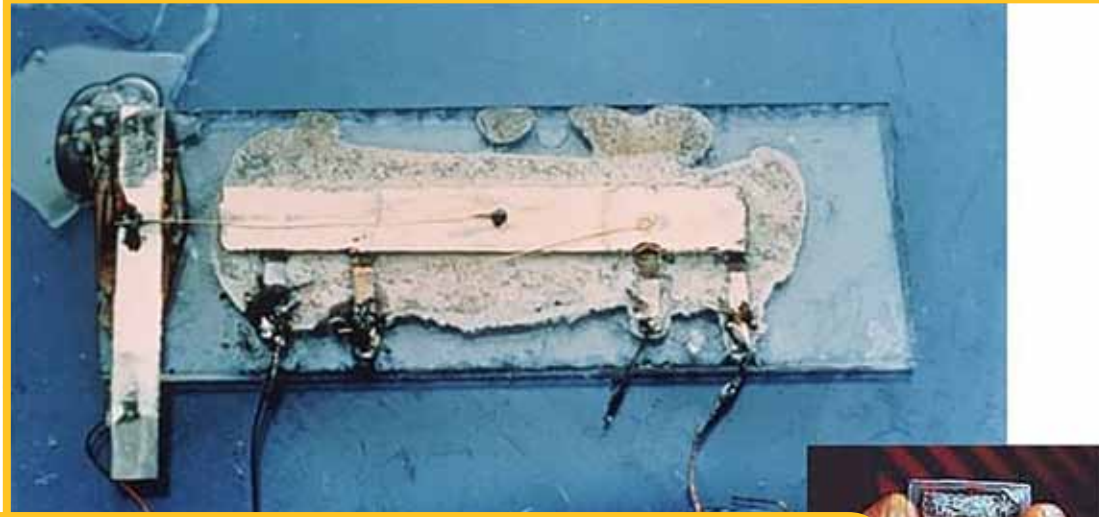
SINIRLAR KURALI: Global markalamada engeller yoktur. Marka hiç bir sınır tanımamalıdır.

İSTİKRAR KURALI: Markalar bir gecede inşa edilmiyor. Başarı on yıllarla ölçülür, yıllarla değil.

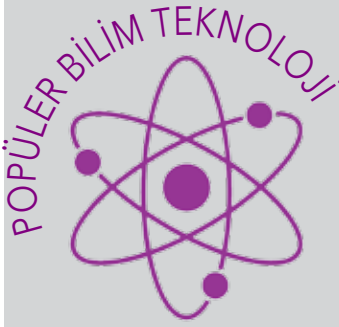

GÖKHAN SEZER

Moore Yasası ve silikonun sonu

Hızla gelişen teknoloji, günümüz mikroişlemcilerini, yapılarını oluşturan silikonun fiziksel olarak sınırlarını zorlayan aşamaya getirdi.

Günümüzde teknoloji o kadar hayatımıza girmiş durumda ki birçoğumuz bırakın telefonu, bilgisayarı, en son çıkan mikroişlemcilerin özelliklerini bile biliyoruz. Son zamanlarda mikroişlemcilerin özelliklerinin yanında artık üretim teknolojisi

bilgilerini de duymaya başladık. Örneğin; şu anda en hızlı mikroişlemciler 7nm üretim teknolojisi ile üretiliyorlar ve işlemcilerin reklamları yapılırken bu bilgi de özellikle vurgulanıyor. Burada şunu da belirtmek gerekir ki mikroişlemcilerde ilk reklam çalışmaları 1970'lerde INTEL ile başlamıştı ve o meşhur slogan

INTEL Inside ile hayatımıza girmişti. Reklam öylesine etkili oldu ki günümüzde INTEL markası kullanıldığı bilgisayar markasının önüne geçmiştir.

Hızla gelişen teknoloji, günümüz mikroişlemcilerini, yapısını oluşturan silikonun fiziksel olarak sınırlarını zorlayan aşamaya getirdi. İşte bu nedenle mikroişlemcinin üretim teknolojisi açısından bu rakam tanıtımlarda kullanılıyor ve 7nm üretim teknolojisi birçok üretici açısından son sınır olarak görülüyor. Bazı firmalar bu boyuttan daha küçük tasarım ve üretim

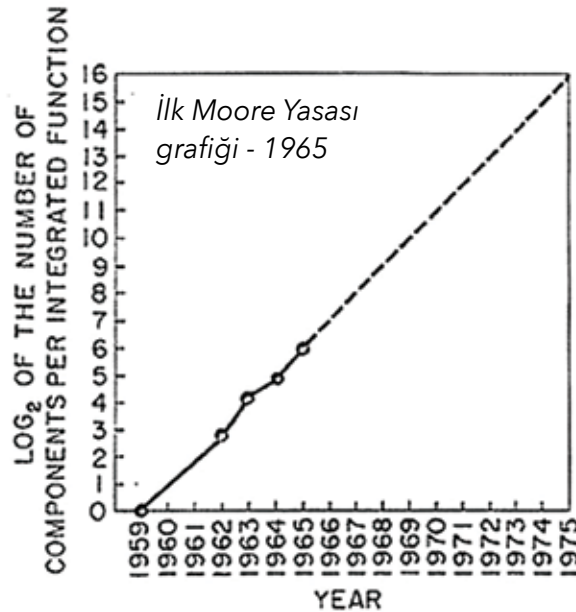

Fig. 2 Number of components per integrated function for minimum cost per component extrapolated vs time.

için çalışmayacaklarını ilan bile ettiler.

Bunun en önemli sebeplerinden birisi silikonda 7nm altında normal fizik kurallarının yanında kuantum özelliklerinin de artık devreye girmesi ve tasarımcıların bununla da baş etmek zorunda kalmaları. 7nm altında bağlantı yolu 2 silikon atomu genişliğinde bir iletim demek. Bu da normal fizik kurallarının yanında kuantum fiziğinin de devreye girebileceği anlamına geliyor.

Bir diğer çok önemli sebep ise ortaya çıkan ısı problemi. İletim hatları genişliği daraldıkça bir mikroişlemcinin içerdiği transistör sayısı artıyor ve bu da mikroişlemcinin daha hızlı işlem yapmasına yarıyor. Ancak hız artarken aşırı bir ısınmaya da sebep oluyor. Bu ortaya çıkan ısı da güç kaybı ve enerji kaybı demek oluyor.

İşte bu kayıplar ile kazançların bir denge grafiği söz konusu. Moore Yasası olarak bilinen bu grafik daha hızlı mikroişlemcilerin artık efektif olamayacağını gösteriyor. Yasayı yorumlayanlar 2020 yılında artık silikon ile gidilebilecek en son noktaya ulaşıldığını söylüyorlar.

Moore Yasası, INTEL'in kurucusu olan Gordon Moore tarafından 19 Nisan 1965 tarihinde Electronic Magazine dergisinde yazılan bir makaledeki öngörülerden ortaya çıkmış bir grafik aslında. Gordon Moore,

ilgili makalede her 18 ayda bir tümleşik devre üzerine yerleştirilebilecek transistör sayısının iki katına çıkacağını, bunun bilgisayarların işlem kapasitelerinde büyük artışlar yaratacağını, üretim maliyetlerinin ise aynı kalacağını, hatta düşme eğilimi göstereceğini öngördüğünü yazıyor. Bu öngörü aynı şekilde kullanılan transistör sayısı ile mikroişlemcinin boyutu arasındaki ilişkiyi de açıklıyor. Moore Yasası olarak bilinen bu öngörü 1965'ten günümüze birkaç güncelleme ile aynen gelmiştir. İlginçtir ki mikroişlemcilerin tarihsel gelişim süreci bu grafiği aynen takip etmiştir. İşte bu grafiğe göre artık geleneksel silikon mikroişlemcilerde sınır değerlere 7nm mertebesinde gelmiş bulunmaktayız.

Peki bu noktaya nereden geldik ve bunun başlangıcı neresi?

Bu noktanın başlangıcı aynı zamanda dijital çağında başlangıcı sayılan transistörün icadıdır.

1947 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde Bell Laboratuvarları'nda William Schokley başkanlığında John Bardeen ve Walter Brattain'den oluşan ekip, ilk transistörün mucidi oldu. Transistörün buluşunu takip eden 10 yıl içerisinde çok hızlı gelişmeler oldu. İlk transistör malzemesi Germanyum idi ve üretim açısından çok zorlu bir malzemeydi. Ancak çok geçmeden üretimi kolay çok daha küçük ve malzemesi yarı iletken Silisyum olan günümüz transistörlerinin atası geliştirildi ve hızla üretilerek kullanıma sokuldu. Transistörler kısa sürede vakum tüplerin yerini aldı ve radyoların yaygınlaşmasını ve iletişimin geniş coğrafyalara hızlı bir biçimde yayılmasını sağladı. Bu gelişmeler öylesine baş döndürücüydü ki transistörü icat eden bu ekip 1956 yılında Nobel Fizik Ödülü'nü aldı.

Bu buluş ve takip eden gelişmeler aynı zamanda birçok teknoloji şirketinin, araştırma kuruluşlarının, laboratuvarların, bilim insanlarının kümelenildiği ve dünyanın en büyük teknoloji şirketlerinin ortaya çıktığı Silikon Vadisi'nin de ortaya çıkmasına sebep oldu.

*Mucitlerine 1956 yılında
Nobel Fizik Ödülü kazandıran
İlk transistör (1947)*

Moore's Law

bitlerle
çalışan
bilgisayarlar
ve daha
bir çok
farklı
konuda
çalışmalar bu
büyük kırılmanın

nereden başlayacağını gösterecek. Heyecanla bekliyoruz.

YIL	İŞLEMCİ	HIZ	TRANSİSTÖR SAYISI
1979	INTEL 8086	10 Mhz	29 bin adet
2017	INTEL Pentium9	5 Ghz	1 milyar 736 milyon adet

İhracatta yüksek teknolojili ürünün payı yerinde sayıyor

Türkiye 10 yılı aşkın bir süredir, orta gelir tuzağından kurtulmak için katma değerli üretimin ve ihracatın artırılması gereğini tartışıyor... Görünen o ki, bu tartışma daha da sürecek. Açıklanan yıllık dış ticaret verilerine göre, 2019'da ihracatta yüksek teknoloji ürünlerin payı yüzde 3,62 oldu. Bu oran ithalatta ise yüzde 15,3 seviyesinde gerçekleşti. Tutar olarak ifadeyle 5,9 milyar dolarlık yüksek teknoloji ürün ihracatına karşılık, ithalat 23,6 milyar dolar oldu. Buna göre, Türkiye yüksek teknoloji ürün ticaretinde 17,7 milyar dolarlık açık verdi. Açık tutarı 2018'de 18,1 milyar dolar, 2017'de de 23,1 milyar dolar seviyesindeydi. Açıktaki azalış, esas olarak ihracatın artışından değil, ekonomideki daralma paralelinde ithalattaki düşüşten kaynaklandı.

Uzun dönemli seyir itibarıyla bakıldığında ise, yüksek katma değerli üretim hedefinin hâlâ “hedef” olarak kalmaya devam ettiği görülüyor. Dahası, 2000’li yıllarında başında yüzde 6,73’e kadar çıkan ileri teknoloji ürünü ihracatının toplam ihracat içindeki payının, 2009’a kadar sürekli bir düşüşle yüzde 3-4 arasına sıkıştığı, izleyen yıllarda da yüzde 3,4-3,9 arası oranlarda seyrettiği gözleniyor.

1990'ların ikinci yarısı ile 2000'li yılların

başlarında yüksek teknolojili ürün payını artıran temel kalem televizyon ihracatıydı. O yıllarda İngiltere, Almanya ve Fransa başta olmak üzere Batı Avrupa'da da önemli bir pazar büyüklüğüne ulaşılmıştı. Avrupa'da satılan tüplü her üç televizyondan ikisini Türkiye'de üretilen cihazlar oluşturuyordu. İzleyen yıllarda LCD ve

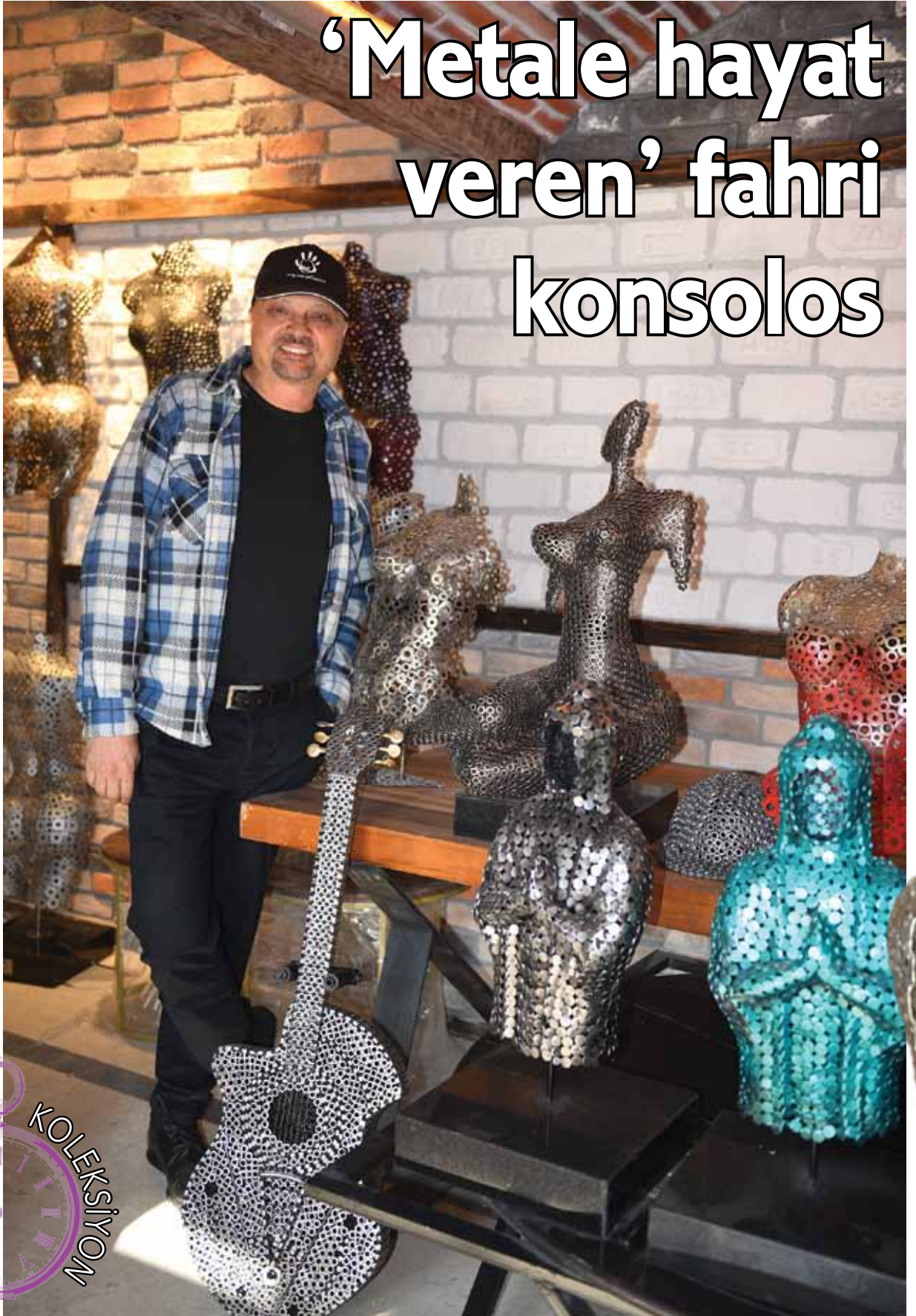
ardından LED teknolojisinde geç kalan Türkiye, TV üretimindeki iddiasından uzaklaştı ve bu pazardaki payını koruyamadı. Türkiye'nin TV alıcısı ihracatı 2004 yılında 2,9 milyar dolar düzeyinde iken bu rakam 2019'da 1,05 milyar dolara kadar geriledi.

Askeri amaçlı havacılık araçları ve optik cihazlar ile ilaç ve eczacılık ürünlerinin ihracatında artış yaşanmakla birlikte bu ürünlerin toplam ihracat içindeki payı sınırlı düzeyde kaldı.

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

'Metale hayat veren' fahri konsolos

Somundan ya da cıvatanan sanat eseri olur mu dersiniz, bu söyleşinin ardından 'hem de alası olur' yanıtını vereceğiniz şüphesiz... Reha Murat Yorgancıoğlu'nun ellerinde hayat bulan, metal parçalardan oluşan eserler hayranlık uyandıracak nitelikte. Uzun yıllar gıda sektörü üzerine

hizmet verdikten sonra

yaratıcılığını

metallerle buluşturamaya karar

veren Yorgancıoğlu'nun eserleri

dünyanın dört bir yanında ilgi

görüyor. Aynı zamanda Belarus

İzmir Fahri Konsolosluğu görevini

yürüten Reha Murat Yorgancıoğlu

ile metale can veren sanat

yolculuğunu konuştuk...

■ **Metali sanat eserine dönüştürme hobiniz nasıl başladı?**

Bu istek içimde eskiden beri vardı.

Dedem makine mühendisiydi. Atöl-

yesinde hep bir şeyler

yapmaya çalışırdım.

Okul yılları ile bir-

likte fotoğrafçılığa

da merak sardım.

Sergiler, çe-

kimler derken

iş hayatı ile

birlikte bu ça-

lışmalarına

ara verdim.

Alsancak'ta-

ki eski Rum

evinde yer

alan Belarus

Uzun yıllar gıda sektöründe hizmet veren, aynı zamanda Belarus İzmir Fahri Konsolosluğu görevini üstlenen Reha Murat Yorgancıoğlu, metale hayat vererek sanatçı kişiliğini ortaya çıkardı ve alanının öncüleri arasında yer aldı.

Konsolosluğu'nun alt katını vakit buldukça atölye haline getirdim. Ufak ufak marangozluk ağırlıklı ürünler ortaya çıkarmaya başladım. Zamanla bu hobim ilerlemeye başladı. Bir gün Norm Cıvata Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Uysal ile birlikte sohbet ederken, kendisine cıvatalardan heykel yapacak birisini önermemi istedi. Ben de 'öyle birini tanıyorum' diyerek bu işi yapabileceğimi söyledim. Birkaç

denemenin ardından oldukça başarılı işlerin ortaya çıktığını gördük ve böylece bu işin içinde buldum kendimi. Derken Mehmet Düzgün'den seramik kalıp üzerine dersler, Gülperi Yıldız hocamızdan resim üzerine anatomi dersleri aldım. Böylelikle kaynak yapmayı bilmezken tamamı kaynaktan oluşan sanat eserleri üretmeye başladım.

■ **Asıl mesleğinizi yürütürken içinizdeki metal ile yoğrulan sanat tutkusu size kendini hatırlatıyor muydu?**

Ben gıdacıyım. 32 yıl boyunca gıda işi ile uğraştım ama işimi yaparken, gıda işletmesindeki bütün makinelerimi de kendim çizer, yurt dışında gördüğüm makineleri modifiye ederdim. Buradan bir yatkınlığım vardı metalle karşı ama bu kadar değildi sonradan benim için bir yaşam biçimi oldu.

■ **Eserleriniz geri dönüşüm ürünlerinden yapılmış. Günümüzde oldukça kıymetli olan bir kavram altında atıl parçaları sanat eserine çeviriyorsunuz. Sizin birikimlerinizden yararlanmak, yolunuzda yürümek isteyenler var mı?**

Burada gördüğünüz ürünler geri dönüşüm cıvatalardan yapıldı. Atıl inşaat demirlerinden yaptıklarım var. Ufak eserlerle başla-

dım önce, derken daha büyük heykellere geçtim. Tabi bu işte ilerledikçe, eserlerim çeşitli ülkelerin sanat galerilerinde sanat-severler ile buluşunca ders almak isteyenler bana ulaşmaya başladı. Metali sanatla birleştiren sanatçı Türkiye'de yok denecek kadar az. Dünyada da çok yok. Benim de takip ettiğim sanatçılar var. Koreli bir sanatçının yaratıcılığını çok beğeniyorum. Geçtiğimiz günlerde sosyal medya üzerinden İran'da yaşayan bir hanımefendi bu yaz benden ders almak istediğini bildirdi. Sanatınızın beğenilmesi, bakış açınızın değerli bulunması büyük bir mutluluk.

Sanatın hayatına girmesinin ardından kendini çok daha mutlu hissettiğini dile getiren Yorgancıoğlu, eserlerine yurt içi ve yurt dışından gösterilen ilgiden oldukça memnun... Yorgancıoğlu, New Jersey'deki sergiye hazırlanıyor.

■ **Eserlerinizde kadın objesinin ağırlıklı olduğunu görüyoruz. Metalin maskülen yapısı ile kadının naifliğini başarıyla harmanlıyorsunuz...**

Evet, kadın metalin sertliğini yumuşatıyor. Erkek sert ve köşeli, kadın ise naifliği yansıtıyor, metali bambaşka boyutlara taşıyor. Kadın objesinin yanı sıra şimdi bir de hayvan serilerine başladım. Şu anda at üzerine çalışıyorum. Ardından köpeği objelendireceğim bir çalışmam olacak.

■ **Sanatı hayatınızda baş köşeye oturtuktan sonra neler değişti yaşantınızda?**

Artık telefonum çalmıyor... Önceden telefonumu günde üç kere şarj etmek zorunda kalıyordum. Keşke yıllar önce bu işi yapsaymışım diyorum. Manevi hazzı çok büyük bir şey. Geçtiğimiz günlerde uzun süredir görmediğim Amerika'da yaşayan sıra arkadaşım ile beraberdik, onunla birlikte birkaç arkadaşım, 'Lise yıllarındaki neşe dolu Reha'ya dönmeye başlamışsın' dediler. İş hayatının yoğunluğu

ve stresi zamanla sizi de olumsuzluğun içine çekiyor. Sanatla birlikte huzur buldum, hayal etmeye başladım.

■ **Biraz da açacağınız sergilere değinelim...**

Nisan ayında bir İstanbul sergimiz var, hemen ardından Berlin'de bir sergi açmaya hazırlanıyoruz.

■ **Bu kadar büyük ve ağır materyali nasıl götürüyorsunuz yurtdışı sergilerinize?**

Sanatçı statüsünde olduğumuz için devletin eserlerin taşınması konusunda sağladığı bir muafiyet desteği var.

■ **Yurtdışındaki sergilerde sanatseverlerle buluşan eserlerinize ilgi nasıl?**

Amerika'da sergilenen bir eserim yeni satıldı. Gelecek hafta New Jersey'deki galeriden gelecekler. Fransa'dan çok fazla satın alım için talep geliyor ve satılıyor. Bunlar tabi bana daha çok heyecan veriyor, beni daha çok şevklendiriyor.

■ **Eserleriniz yalnızca heykellerden oluşmuyor. Çok farklı alanlarda metalden hazırladığınız eserler bulunuyor.**

Evet, avizeden saate uzanan metalden birçok eser ürettim. Mesela ofisimdeki tüm materyalleri, masaları kendim yaptım. Bende kötü bir huy var; bir işe başladığımda ona ek bir şeyler yapma arzusu duyuyorum. Eskiden beri, 'şöyle yapsam nasıl olur, daha nasıl modifiye edebilirim' diye düşünürüm. Çocukluğumdan beri bu düşünce yapısını sürdürüyorum. Mesela hiç sağlam oyuncağım olmazdı, çünkü onları hep parçalar, onlara farklılık katardım.

■ **Kaç parça üretmişsinizdir bugüne kadar?**

Çeşitli yerlerde sergilenenler, satılanlar ve elimdekilerle birlikte 200'ü geçmiştir diye tahmin ediyorum.

■ **Peki Türkiye'de nasıl değerlendiriyorsunuz bu talep sürecini?**

Hala gerideyiz ne yazık ki. Kimisi 'kaynakçı da aynı işi yapar' diyor, kimisi ise bu işe emek ve yaratıcılık gözü ile bakıyor. Günleri, ayları alan çalışmalarım oluyor. Eserlere bu pencereden bakılması ve değer verilmesi lazım. Bakış açısı ve teşvik meselesi çok önemli.

■ **Son olarak eserleriniz sizin için neyi ifade ediyor?**

Ben eskiden çok çekingen biriydim çocukluğumda da öyleydim; hep kırmamak üzmemek için kendimden fedakarlık ederdim. Ama sanat dolu dolu hayatıma gelince tüm mutsuzluklarım törpüledi. Beni mutlu eden, olumsuzlukları üzerimden atmama yardımcı olan, hayal gücümü yansıtan, emeğimin sonuçları olan eserlerimi çocuklarım gibi seviyorum.

Hiç 3 güne sığdırılabilir mi bir ömür?

Üç gün içinde evinizden, yerinizden, şehrinizden, hatta ve hatta yaşadığınız ülkenizden ayrılmanız gerekse, bu ayrılışı kağıt arabaları ile yapsanız, eşyalarınızı taşıyacak ne bir araba ne bir tren olmasa... Ne alırdınız yanınıza? Siz düşünedururken biz bu değişimi yaşamak zorunda kalanların aldıklarını sıralayalım: Bir daha göremeyeceği evinin kapı kolunu yanına alanı mı ararsınız yoksa evinin tuğlasını mı, bebeğinin patiklerini mi yoksa bahçesindeki limon ağacının fidanını mı; kim bilir yeni yerinde eski günlerini yaşatmak adına belki de...

Aidiyet duygularınızı, bahçedeki elma ağacınızı, kızınızın beşiğini, komşunuzun hediyetepsisini, sohbetini geride bırakmanın ağır yükü bir yana 'ekmek çarkınızı döndüren' tarlanızı, bağınızı, içinde evlatlarınızın doğum müjdesini aldığınız, ekmek bölüştüğünüz evinizi aniden bırakmak zorunda kalsanız, beş kurusuz...

Vatanın her yeri aynıdır elbet, ama hiç bilmediğiniz bir diyara, daha da fenası bir bilinmeze doğru yol almanız... Yeni yurt, yeni yüzler, yeni düşünceler... Kök salmış bir limon ağacını köklerinden koparıp bambaşka toprakta canlanmasını beklemek gibi.

Anılar anlatılanlarda kalsa, sadece sözden ibaret, işaret edebileceğiniz hiçbir nokta olmasa mesela... Evladınıza "İşte bu bahçede kurardık sana salıncağı" diyebileceğiniz ne bir ağaç olsa, ne kun-

Farklı diyarlara sürüklenen, hayatın benzer deneyimlerini tadan insanların, mübadele sürecini yaşayan canların hikayesi, Kültürpark Pakistan Pavyonu'nda 'Ya Yine' başlıklı sergide dile geldi.

dura tamircisi babanızın 6 metre-karelik dükkanı...

Mübadele ile herhangi bir bağınız olmasa da bu sergi ile o dönemin 'geri dönülmez özlemlerini' yüreğinizde hissedeceksiniz. Tıpkı benim gibi...

Farklı diyarlara sürüklenen, hayatın benzer deneyimlerini tanıyan insanların, mübadele sürecini yaşayan canların hikayesi, 'Ya Yine' başlıklı sergide dile geldi Kültürpark Pakistan Pavyonu'nda... Nu Seramik Atölyesi'nden 13 sanatçının seramik eserlerinden oluşan enstalasyonlar, Lale Malay'ın küratörlüğü, İpek Atay'ın koordinatörlüğünde İzmir Büyükşehir Belediyesi Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'nin (APİKAM) sunumu ile 30 Mart 2020 tarihine kadar ziyaret edilebilecek.

Sergi, sizi mübadelenin ortak duygusunu vurgulayan şu

cümlelerle karşılıyor:

"Bir inci gerdanlıkta bir aradayken büyüklü küçüklü her boydan, zorla koparılıp dağılmak bilmediği bir ülkenin toprağında dört bir yana... Sonra karar verdi doldurup elden geldiğince bütün yaşanmışlıkları bir bavula ve çoğunu da geride bırakarak doluşup gemilere bilmediği limanlara doğru yola çıktı. Orada onları neler bekliyordu. 'Siz bildirin neleri bıraktığınızı, biz öbür yakada aynısını vereceğiz...' Sözler sözler... Büyük bir özenle sakladığı halde katlanıp açılmaktan lime lime olmuş, imzalı mühürlü üzerinde bilinmeyen bir dilde çiziktirilmiş yazılar olan kağıtlar ve buz gibi bir gerçek insanın insana ettiği. Hiç kolay değil, siz planlıyorsunuz yukarıdan, ama olanlar işte... Sonra ne diyorlar onlara; göçmen, mülteci, macir (muhacir) diyorlar. Macir onlar macir... Mübadil derler.

Onlarsa bıraktıkları vatanları yüreklerinde, yeni geldikleri, belki de uygun

Gülcemal gemisi ile başlayan yolculuk, karantina adı altında 2 hafta süren gözetimde tutulma ile devam ediyor. Umutların havada asılı olduğu günler, kadının umutlu, erkeğin sancılı düşüncelerine ev sahipliği yapıyor.

görüldükleri yerlere alışmaya çalışırlar, kaldıkları yerde tutunmaya çalışırlar, tutundukları yerde el ele vermeye çalışırlar. Artık orali olurlar. Geldikleri yerler ise hep gidilmek istenen ama ya gidilen ya da gidilemeyen yerler olarak kalır. Kafalarında aynı soru; ya yine...”

Somut eserlerden oluşan sergi; sizi hüznün, bitişin ve yeni başlangıcın bilinmez duygularını içeren hikayesine çekiveriyor hemen. Gülcemal gemisi ile başlayan yolculuk, karantina adı altında 2 hafta süren gözetimde tutulma ile devam ediyor. Hayallerin, umutların havada asılı olduğu günler, kadının daha umutlu

erkeğin ise daha sancılı düşüncelerine ev sahipliği yapıyor. Ardından teker teker açılan bavullar, yeni yuvalarında bir bir kendine yer buluyor. O bavullardan önce endişeler çıkıyor tabi, özlemler, acabalar... Hayat bu; insanoğlu ölüme alışmış, buna mı alışamaz derken günler ayları aylar yılları kovalıyor ve yeni hayatın penceresinden gün doğmaya, limon ağacı

yeşermeye başlıyor.

Tüm bu anlatmaya çalıştıklarımız sergide olanca etkisi ile çok başarılı bir şekilde yansıtılmış. Sergide emeği geçen herkese teşekkürü bir borç biliyor, gitmediyseniz şiddetle

gitmenizi tavsiye ediyoruz.

Tek kelime ile kolayca anlatan, yaşayanların ise dünyalarına sığdıramadıkları 'mübadele' neydi?

"Değiş-tokuş, bir şeyin başka bir şeyle değiştirilmesi" anlamına gelen "mübadele" sözcüğü; 30 Ocak 1923'te Lozan Barış

Antlaşması'nda Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan "Türk ve Yunan Nüfus Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Ek Protokolü"ne binaen Türk ve Rum nüfuslarının karşılıklı zorunlu değişimi için kullanılan genel bir göç terimidir. Mübadele ile 1 milyon 200 bin Ortodoks Hristiyan Rum, Anadolu'dan Yunanistan'a; 500 bin Müslüman Türk de Yunanistan'dan Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldı. Türkiye-Yunanistan nüfus mübadelesi kapsamında Türkiye'de sadece İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'da oturan Rumlar, Yunanistan'da ise sadece Batı Trakya Türkleri mübadeleden muaf tutuldu.

ENVER
OLGUNSOY

Döngüsel ekonomi ve zehirsiz sofralar

Gelir dağılımının iyileştirilmesi, tüketim çılgınlığını terk etme, gezegenimizin geleceğini düşünme ve insanların rahat yaşam sürmesini planlama zamanı gelmedi mi?

Bir kriz bitiyor, diğeri başlıyor hatta üst üste krizler yaşıyor dünya. Son ekonomik kriz 2008'de dünyayı vurduğunda, aslında görmezden gelinen diğerkriz de hızla dünyayı kucaklamaya başlamıştı. Hele 2 yıldan bu yana artık normal yaşıntıyı da allak bullak eden bu krizin adı; ekolojik kriz.

Kapitalizmin, insanları, çevreyi, dünyayı ezen dişlileri artık iyice gıcırdamaya başladı. Aslında gezegenimiz yüz yılı aşkın bir süre önce başlayan son derece önemli ve hızlı bir iklim değişikliği yaşıyor. Ancak 136 yıllık kayıtlara göre en sıcak yıl olarak ifade edilen 18 yılın 17'sinin 2001'den bu yana yaşadığımızı biliyor muydunuz? Yani artık "bardak doluyor, dur" deme vakti geldi de geçti bile. Hem ekonomik bozulma, iyice artan eşitsizlikler, çevresel yıkım, iklim değişikliği aynı anda gezegeni tehdit ediyor.

Uzmanların hesaplarına göre 2030 - 2052 yılları arasında türler hızla yok oluyor, su ve gıda kıtlığı insanlığı vuruyor. (Malcolm Harris Dec 16.2019. MIT

Technology Review)

Avrupa yeşil sözleşmesinin yanında İngiliz İşçi Partisi'nin "yeşil sanayi devrimi manifestosu" döngüsel ekonomi, yeşil büyüme kavramları artık gündeme ağırlığını koyuyor. "Döngüsel ekonomi" sözcüğünü önümüzdeki günlerde daha da sık duymaya başlayacağız. Ne demek mi? Doğal kaynakların tüketimine bağlı ekonomik büyümenin artık terk edilmesidir diyebiliriz. Zira artık gezegen duvara dayandı, başka gezegen yok henüz. İnsanları nasıl doyurup, içirip, iyi çevre ve şartlarda yaşamlarını sağlayacağız? İşte en önemli soru bu. Zira insanları doyurma adına zehirliyoruz da. Bir çok tarım ilacı ile sözüm ona üretimi arttırıyoruz. Genetiği değiştirilmiş tohumlarla gıda açığını kapatma iddiasında bulunuyoruz. Ama aslında açlık sürüyor, bittiği falan yok. Sermaye giderek küçük bir zümrenin elinde toplanıyor ve bu zümre de öyle ya da böyle dünyaya hükmediyor. Açlık bu zümrenin derdi değil.

Greenpeace Akdeniz'in gıda mühendisi Bülent Şık ile birlikte hazırla-

diği "Soframızdaki tehlike: Pestisitler" adlı rapora göre incelenen 90 adet sebzenin 14'ünde kullanılması yasak pestisit, 46'sında ise hormonal sistemler üzerinde etkili pestisit tespit edilmiş. Düşünebiliyor musunuz, öyle dozu fazla hatalı kullanılmış ya da bitkiye atıldıktan sonra gereği kadar beklenmemiş değil, direkt yasak olan bir zehir atılmış. Peki kullanımı yasak olan zehir Türkiye'ye nasıl gelmiş? Bunun cevabını Tarım ve Orman Bakanlığı vermeli ama, Bakanlığımız kamu spotlarında Sinem'e "her şey kontrolümüz altında rahat rahat ye salatayı" diyor, sadece. Peki sormak gerek; neler kontrol altında da, yasak olan zehir yiyor Sinem aslında? Ama bunu Sinem sormadıkça çözüm gelmez. Bunu halkımız sormalı. "Hangi parametreleri kontrol ediyorsunuz, ne ölçüde bir kontrol bu?" aslında. Bu tür pestisitler reçete ile mi satılıyor? Dünya Sağlık Örgütü'nün "son derece tehlikeli", "yüksek seviyede tehlikeli" veya "muhtemel kanserojen" olarak belirttiği ve halen tarımda kullandığımız 13 etken madde neden hala serbestçe satılıyor, neden yasaklanmıyor, neden GDO'lu ürünler hayvanlarımıza yediriliyor, hatta yasak olmasına rağmen neden insanlarımıza da GDO'lu ürünler sunuluyor?

Soru çok. Ama biliniz ki bunu biz ısrarla sormadıkça, sağlıklı ürün talep etmedikçe, bize daha çok zehir yedirirler. Ağlamayan çocuğa meme vermezler. Bu atasözü haline gelmiş söylem bana ait değil. Atalarımız söylüyorlar bilesiniz. "Mutlaka organik tarım olsun" demiyorum ama hiç olmazsa kontrollü tarım olsun, bunun yollarını bulalım. Kanser, ana karnındaki bebeklerde, 14-16 yaşların-

daki gençlerimizde de görünmeye başladı. Ayrıca obezitede Avrupa şampiyonuyuz biliyorsunuz.

Zehirsiz Sofralar Sivil Toplum Ağı, "Güvenilir gıda insanlığın temel hakkıdır" diyor ve bu yolda birçok sivil toplum örgütü bir araya gelmiş adeta haykırıyor: "Yok mu bizi bu güvensiz gıdalardan kurtaracak?" diyor. Zehirsiz sofralar talep ediyor. Ama sesini yetkililere pek ulaştırıyor.

Döngüsel ekonomiye tekrar dönersek; ana amaç doğal kaynakların tüketilmesine bağlı ekonomik büyümeyi terk ederek geri dönüşüm, yeniden kullanım, yeniden üretim, üretimde "yeşil üretime" yönelmenin yeni yollarının bulunması için inovatif çalışmalar, Ar-Ge ile kaynak verimliliğinin artırılması vs. gibi yolları öneriyor. Ayrıca insanlık acaba mutlaka ekonomik gelişme peşinde mi olmalı? Gelir dağılımının iyileştirilmesi, tüketim çılgınlığını terk etme, gezegenimizin geleceğini düşünme ve insanların rahat bir yaşam sürmesini planlama zamanı gelmedi mi? Mutlaka üretim peşinde koşarken acaba geleceğimizi tehdit etmiyor muyuz? Tüm bunların artık sorgulanma vakti gelmedi mi?

Dr. Gökalg
Müstecaplıoğlu

Sağlıkta bilgi kirliliği var

Sağlık hakkında gereksiz ve yanlış bilgilerle “bilgi obezi” olmak yerine araştırma ve sorgulama yoluyla “bilgi diyeti”ne ulaşılmalı, sağlık bilinci oluşturulmalı.

Teknolojinin gelişmesi, sanayileşme, eğitim düzeyinin, ekonomik ve sosyal refahın artması insanların bireysel sağlık konularına, gıdalara ve sağlıklı beslenmeye olan ilgisini arttırmıştır. Bu durum sosyal medyada sağlıklı olmak ve gıda ile ilgili açıklama ve haber sayısını da arttırmıştır. Sağlıklı olmak hakkı, insan olma hakkıdır... Ve her insanın sağlıklı olmak adına arayışı, anlaşılabilir bir şeydir.

İnsan yaşamıyla yakından ilişkili olan sağlık gibi önemli bir konuda verilen bilgilerin güvenilir ve doğru olması hayati önem taşımaktadır. Ancak doğru ve yeterli bilgi sahibi olmayan kişilerce yapılan yanlış açıklamalar, tüketicide kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bazı durumlarda da, aynı konuyla ilgili iki farklı bilgi verilebilmektedir. Birbiri ile taban tabana zıt bilgiler, fikirler ve yorumlar içeren iletiler insanları bulandırmakta, şüpheye ve kararsızlığa düşürmektedir. Bu ve benzeri durumlarda, insanların doğru ile yanlış ayırt etme becerilerinde bir gerileme olmaktadır. Bunları ortaya atan “konu uzmanı olmayan bilim insanları”, “bilim-

sel dayanaktan yoksun” açıklamalarla halkın ilgi odağı olmaktadır. Özetle bilgi kirliliği; insanların bilgiden yararlanmalarını engellemekte, onları yanlış yönlendirmektedir.

Elbette bilimsel çalışmalar hızla ilerlemekte ve yeni araştırmalar, yeni deneyler ve bulgular sayesinde, eskiden doğru kabul edilen birden çok bilgi, eskimekte, yerine yenisi konmaktadır. Buraya kadar normal olan bu değişimin en büyük kriteri, bütün bu bilimsel bilgilerin ‘kanıta dayalı veri’ üzerine inşa edilmeleridir.

Toplumun büyük kesimini yakından ilgilendiren sağlık haberleri, günümüz medya sektörü tarafından sıklıkla kullanılmakta, izleyici toplama, satışları artırma gayesiyle haberler sansasyonel bir formatta verilmektedir. Olayları haberleştirirken konunun ilgi çekecek, şok yaratacak yönlerini ön plana çıkararak, olayları adeta seyirlik bir anlatıya dönüştürmektedir. Medya kuruluşları reklam gelirlerini artırma kaygıları içerisinde insan hayatı ile yakından ilişkili olan sağlık haberciliği alanında da abartılı ve gerçek dışı söylemlerden uzak durmamaktadır.

Günümüzde, obezite görölme sıklığındaki artış ve zayıflamaya ilişkin olarak kısa süreli, mucizevi arayışlar beslenme alanındaki bilgi kirliliğinin en önemli kaynaklarından biridir. Özellikle, sanatçılar vb. beslenme alanında eğitim almamış kişilerin bu alandaki beyanları, önerileri büyük ilgi görmektedir. Örneğin, şişmanlık konusunda medyatik/popüler/mucizevî vb. diyetlerle yağ dokusu kaybı yerine kas kaybı gerçekleşmekte, böylece istenilenin aksine vücut suyu azalırken, vücut yağ yüzdesi artmaktadır. Kronik hastalığı olan bireylerde risk daha yüksek olup bu diyetler böbrek yetmezliği, karaciğer yetmezliği, bilişsel fonksiyonlarda azalma, hatta ölüm ile sonuçlanabilmektedir.

Ülkemizde olduğu gibi okumak, araştırmak yerine; genellikle duydukları ve gördükleriyle öğrenen bir toplumda medyaya, sivil toplum kuruluşlarına ve üniversitelere büyük görevler düşmektedir.

Medyatik/Medyada çok görünen kimi kişilerin, kimi web sitelerinin ve sosyal medya unsurlarının, iyi niyetli de olsa yanlış, yetersiz, yersiz bilgi aktarımları, gerek sağlıklı bireyler, gerekse hasta olan bireyler için pek çok yeni sağlık sorununa neden olmaktadır. "Her derde deva" ürünler, özellikle medyada, ünlü kişiler tarafından tavsiye edildiği veya kullanıldığı takdirde, pazar paylarını ve kârlılıklarını artırmaktadır.

Ünlü ve medyatik bazı doktorlarımızın, TV'lere çıkıp, 2018'de A çayının zayıflattığını öne sürmesi, sonra 2019'da bu sefer A çayından vazgeçerek, B çayının zayıflattığını öne sürmesi, en son da bu sene örneğin "aronya bitkisi çayının" zayıflattığını öne sürmesi nasıl açıklanabilir? Bu bitkiler sadece reklamları yapılan yıllarda mı zayıflatmaktadırlar? Zayıflatma iddiaları hangi tıbbi araştırmaya ve kanıta dayanmaktadır? Bu çayları kullananların sonuçları ne olmuştur?

Sağlık okuryazarlığı ülkemizde büyük sorundur. Kişilerin sağlıkla ilgili bilgileri doğru anlamaları kadar, edindikleri bilgileri uygun biçimde kullanmaları da çok önemlidir. Herhangi bir ilacın hangi dozlarda alınması gerektiğinden, tahlil sonuçlarını anlamaya,

tansiyon ölçümündeki rakamların anlamına kadar birçok konu, sağlık okur yazarlığı ile yakından ilgilidir.

2014 yılında Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası (Sağlık-Sen) tarafından yapılan "Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması", toplumun yaklaşık 2/3'ünün sağlık okuryazarlığının yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Bir başka ifade ile yaklaşık 55 milyon insanımız, sağlıkla ilgili bilgileri anlama ve yorumlama konusunda güçlük yaşamaktadır.

Türkiye'de bir üniversitede, akademik personel olarak çalışan 100 birey üzerinde yapılan bir çalışmada; bireylerin yüzde 94'ünün en az bir defa internette sağlık bilgisi aradığı, interneti kullanım temel nedenlerinin bilgiye ulaşmanın kolay, ucuz olması ve daha az zaman alması olduğu belirlenmiştir. Sağlıkla ilgili bilgi alanların yüzde 29'unun ise besinler, beslenme ve diyet konusunu araştırdıkları belirlenmiştir.

Prof. Dr. Aziz Ekşi, "Bilimsel doğru ile tüketici algısı farklı" tanımlamasını yapmıştır. Her geçen gün algı değişmekte ve bilgi kirlenmesi yoğunlaşmaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, "Bilginin kirliliği olduğu bir toplumda fikir sahibi olmak, öyle sanıldığı kadar kolay değil..." Bunun çözümünü, Amerikalı Teknoloji Uzmanı Clay A. Johnson 'Bilgi Diyeti' kitabında, tüm ezberleri bozarak sunuyor ve insanlara "Diyet yaparken neyi, nasıl ve ne kadar tüketecekleri konusunda seçici davranıyorsa, bilgi konusunda da özellikle medya mensuplarının seçici olması şart" diyerek bilgi diyeti yapılmasını öneriyor. Yani, gereksiz ve yanlış bilgilerle "bilgi obezi" olmak yerine; araştırma ve sorgulama yoluyla "bilgi diyeti"ne ulaşılmalıdır. Bunu da, topluma karşı sorumluluk sahibi olan bilim insanları ve medyanın çabaları ile gerçekleştirmek mümkün olacaktır.

Sağlıkta bilgi kirliliğini önlemenin yolu, en başta sağlık okuryazarlığının artırılmasından, sadece konusunda uzmanlaşmış ve ehliyeti olan kişilerden bilgi edinme sorumluluğu kazanılmasından ve kanıta dayalı verilere göre ortaya konan bilgilere rağbet ederek, sağlık bilincinin oluşturulmasından geçer.

İAOSB Tiyatro Kulübü 'Abrakadavra' ile izleyenleri büyüledi

Türk Sanat Müziği Korusu, Çocuk ve Yetişkin Tiyatro Grubu gibi öncülük ettiği sosyal ve kültürel etkinlikler ile birçok sanayiciyi ve çalışanlarını bir araya getiren İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (İAOSB), yürüttüğü sanatsal faaliyetlerle de birbirinden başarılı projelere imza atıyor.

2010 yılında İAOSB Yönetim Kurulu'nun öncülüğünde tek bir çatı altında toplanan İAOSB Tiyatro Kulübü, 19 kişilik kadrosu ile Yazarlığını ve Yönetmenliğini İAOSB Tiyatro Kulübü Başkanı Hakan Susuz'un üstlendiği 9'uncu oyunu 'Abrakadavra'yı sahneledi.

Cinayet romanı yazarı olan bir adamın cinayete kurban gitmesini konu alan eser, iki ayrı günde toplam üç kez sahnelenerek, salonu dolduran seyirciler tarafından ayakta alkışlandı.

Başarılı performanslarının yanı sıra sosyal sorumluluğu ve kitap okumanın bilincini arttırmaya yönelik bir proje daha geliştiren İAOSB Tiyatro Kulübü üyeleri, arzu eden izleyicilerden ikinci el kitap talebinde bulundular. Toplanan yaklaşık 200 kitap ihtiyacı olan okullardaki çocuklara dağıtılacak.

Tiyatroya olan ilginin artması için oyun replikleri ile çeşitli göndermelerde bulunan Hakan Susuz, sanatın her dalına yeterli özenin gösterilmesi, tiyatro salonlarının boş kalmamasını dilediklerini söyledi. Susuz, bu anlamda farkındalığın artırılmasını sağlayan İAOSB Yönetim Kurulu'na da kendilerine verdiği destekten dolayı teşekkür etti.

NEDİM ATILLA

Yaşanacak kentlerin bir numarası VIYANA

İngiliz yayın kuruluşu BBC, her yıl Mart ayında 'Dünyanın Yaşanacak Kentleri'ni açıklar. 2019'da Avusturya'nın başkenti Viyana, üst üste 10'uncu kez dünyanın en yaşanılabilir şehri seçilmişti. İstanbul ise 231 kent arasında 130'uncu sırada yer almıştı. Bu yıl 21'incisi yayımlanan Mercer Yaşam Kalitesi Araştırmasına göre en yaşanılabilir şehirler listesinde Viyana'yı, İsviçre'nin Zürih, Yeni Zelanda'nın Auckland, Almanya'nın Münih ve Kanada'nın Vancouver kentleri izledi. İlk 20 sırada Avrupa kıtasından 13 kent var.

Mercer her yıl dünyanın 230 metropolündeki yaşam kalitesini değerlendirmeye yönelik bir araştırma gerçekleştiriyor. Araştırma kapsamında şehirlerin siyasal, sosyal ve ekonomik iklimi, tıbbi hizmetler, mesleki eğitim imkânları, toplu ulaşım ağı, elektrik ve su şebekesi gibi altyapı koşulları değerlendiriliyor. Ayrıca restoranlar, tiyatrolar, sinemalar, spor imkânları, gıdadan otomobile kadar her türlü tüketim malına erişim kolaylığı ve yeşil alanlardan hava kirliliğine kadar çevre koşulları da kıyaslanıyor.

Peki neden Viyana? Önce en yeşil metropollerden biri. Viyana yüzde 50'den fazla yeşil oranıyla dünya'nın bir numaralı büyük

Viyana, yüzde 50'den fazla yeşil oranıyla dünyanın bir numaralı büyük şehri. Kentsel dönüşümün farkına varmış ilk kent.

şehri. Bu güzel şehirde; ormanlar, çayırlar, bahçeler ve tarlalar, yoğun imarlı bölgelerin etrafında kocaman bir kuşak oluşturuyor. Şehrin kalbinde de yeşil vahalar yer alıyor.

Ve Viyana kentsel dönüşümün farkına varmış ilk kent. Uluslararası Şehir ve Bölge Plancıları Birliği (ISOCARP) Başkanı Fernandez Mejia, kentsel dönüşümün sosyal boyutuna dikkat çekiyor. Mejia, yeni kentlerin sorunlar oluşturmamasının önemine dikkat çekiyor ve Viyana'yı örnek gösteriyor. Mejia, "Gelişmekte olan dünyada en önemli konulardan biri herkese konut sağlama. İlerde kentlerde yaşayan insanların sayısı çok daha fazla artacak.

Bu çok ciddi tedbirler almamızı gerektiren bir durum. Viyana'da çok eskiden beri insanlara sağlanan kentsel dönüşüm olanakları bu kenti yaşanabilir yaptı" diyor.

Viyana 800 yıllık bir başkent

Keltlerin bir yerleşim merkezi olarak kurulan Tuna nehri kıyısında kurulan Viyana, Ortaçağ'da Roma İmparatorluğu'nun taşra şehirlerinden biri haline gelmiş, daha sonra da Roma-Germen imparatorluğunun bir sınır kenti olmuş.

Babenberger soyunun yönetimi altında 1156 yılından itibaren Bavyera'dan bağımsız olarak Alman imparatorluğuna bağlı bir dukalık olan Viyana'da Habsburg sülalesi 1273 yılında German krallık, diğer bir deyişle imparatorluk tacını devralmış ve aralıklarla Roma-Germen imparatorluğunun yıkıldığı yıl olan 1806 yılına kadar bu taci ellerinde tutmuşlardır. Bu durum Viyana'nın 1156 yılından beri Avusturya'nın başkenti olduğu anlamına gelmektedir. Habsburg sülalesinin Viyana'ya en büyük iyiliği her yıl taşan Tuna Nehri'nin yatağını değiştirerek bugünkü yatağına çekmesi, eski yatağı bir kanala dönüştürmesi olmuş. Avusturya İmparatorluğunun kurulması aynı zamanda Avusturya'daki Habsburg hükümlerinin çökmesinin başlangıcı oldu. 19. yüzyıl aynı zamanda Viyana'ya büyük göçlerin olduğu bir yüzyıl olup, şehrin bugünkü karakterinin

ve büyüklüğünün oluşumunda önemli rol oynamıştır.

İzmir Körfezi'ni Viyanalılar kurtardı

Kentin büyüdüğü büyümesi ile Tuna nehrinin boşalttığı alanlar ise ilk kentsel dönüşüm alanı haline gelmiş. Osmanlı padişahı Abdülmecit de, İzmir Körfezini dolduran Gediz nehrinin yatağını Tuna nehrinin yatağını değiştiren Avusturyalıları İzmir'e davet ederek değiştirtmiştir. Gediz nehrinin yatağı değiştirilmesinde bugün Körfez'den söz edemeyecektik.

İlki, II. Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan ve bugün önemli bir turistik atraksiyon olarak dikkati çeken Hundertwasser Evi evleri olmuş. Avusturya'nın başkenti Viyana'da bulunan ve tasarımı Avusturyalı sanatçı Friedensreich Hundertwasser tarafından yapılmış olan bu evler dünyada ilk kentsel dönüşüm projesi olarak dikkat çekiyor.

En ilginçlerle bezeli olan bu ev veya sanat evi Viyana Belediyesi'nin 1983-1986 yıllarında yaptığı birçok belediye evinden farklıdır. Diğer evlerden en büyük farkı binanın hiçbir yerinde düz öge kullanılmamış olması ve resimlerinde de görüldüğü gibi dış yüzeyinin rengarenk olmasıdır.

Mimar Joseph Krawina tarafından planlanmış ve asıl işin sanat yönünü yapan Friedensreich Hundertwasser tarafından hayata geçirilmiştir. 250 adet ağaç ile terasları yeşilendirilmiş bina, her yönü ile ilginç bir yapıdır.

Yeşil çember: Ring Strasse

Viyana Ring Strasse, şehrin ana trafik damarlarından biri olduğu halde aynı zamanda bir dinlenme bölgesidir. Görkemli bulvar, daha planlama aşamasında manzara düzenleme prensipleriyle düşünüldü. Cadde ve binalar arasına her iki tarafta ikiyeşerli üçlü sıralar halinde kayınlar ve aylandız ağaçları dikildi,

bunların arasında bir yürüyüş ve binicilik yolu yer alıyordu. Ancak aylandız ağaçları iklim koşullarına dayanamadı ve birkaç defa tekrar dikilmeleri gerekti. Bulvarda bulunan yaklaşık 2 bin 400 ağaç, bugün ağırlıkla akçaağaçlardan, ıhlamurlardan, çitlembiklerden, çınarlardan ve at kestanesi ağaçlarından oluşuyor.

Schönbrunn Şatosu

Schönbrunn Şatosu ve bu şatonun barok park tesisleri İmparatoriçe Maria Theresia döneminde 1743 yılından başlayarak oluşturuldu. 1996 yılından bu yana da Birleşmiş Milletler UNESCO Kültür Mirası kapsamına alındı. Dev bir alana yayılan Schönbrunn şato parkı (Schlosspark) büyük ustalıkla şekillendirilmiş çit çalıları, heykeller, çeşmeler, gösterişli çiçek tarhları, bir bitki labirenti ve bir Japon bahçesiyle göz dolduruyor. Ayrıca bu park, Avrupa'nın en büyük palmiye evini (1882 yılına ait), Gloriette manzara seyretme noktasını ve dünyanın bugün de yaşayan en eski hayvanat bahçesi olan Tiergarten Schönbrunn'u içeriyor. Schönbrunn şato parkı Mart ortasından Ekim sonuna kadar bir Panorama treniyle de gezilebiliyor.

Türkler Viyana'yı fethetti ama ticaretle!

Viyana'da turistler akşamlarını operada, tiyatrodan, operette, müzikalde geçirir, sonra ara sokaklardaki şaraphanelerden birine uğrayıp, güzel şaraplarından yudumlarlar. Gündüzleri ise kocaman parklarda, Osmanlı kuşatma yıllarından kalma daracık sokaklarda dolaşırlar. Kanuni Sultan Süleyman'ın

askerlerinin çekilirken geride bıraktığı çuvalar dolusu kahvenin alışkanlığından kendini 300 küsur yıldır kurtaramamış. Keyfine ve rahatına düşkün Viyanalılar saatlerce otururken, aralıksız çalışan bir grup insan Viyana'yı adeta ele geçirmiştir. En ünlü kafeler Demel, Gerstner, Sacher, Central, Landtmann, Mozart'ın salonlarında onları göremezsiniz ama kentin en canlı noktası olan Nachpazar onların elindedir. Kimleri mi söylüyorum? Elbette bizimkileri, yani Türkleri...

Her çeşmeden su içilebilir

Şehrin içme suyu ihtiyacının karşılanması konusunda Viyana, eski Romalılar'ı örnek almış. 1873 yılından beri 30 dağ kaynağı Viyana'ya temiz su sağlıyor. 150 ve 180 kilometre uzunluğundaki iki boru hattı, Aşağı Avusturya ve Steir Kalkalpen dağlarından alınan kaynak sularını tek bir pompa kullanmadan doğal eğimden yararlanarak şehre kadar ulaştırıyor. Boru hattının eğiminden ayrıca elektrik üretmek için de yararlanılıyor. Bu nedenle Viyana'nın dağ kaynakları suyu sadece sağlıklı değil, aynı zamanda ekolojik bir keyif. Viyana'nın 900 içme suyu çeşmesi sayesinde Viyanalılar ev dışında da kaynak sularıya susuzluklarını giderebiliyor.

Pırl Bilici

Lezzetli sanatlar

Ülkemizin yaşayan en değerli gastronomi duayeni Ahmet Örs, “Yemeği yalnızca karın doyurmak için yiyenlerle, yiyip içtiklerinin bilincine varmak isteyenler arasındaki uçurum, hiçbir zaman günümüzdeki kadar derin değildi. Eskiden bir elin parmağı kadar az sayıda ayrıcalıklı kişinin tekelinde olan yeme içme kültürü bilgisine günümüzde artık yaşamdan keyif almak isteyen herkes ulaşabilir” diyor. İyi yemeğin, başarılı bir sunumun inceliklerini öğrenme isteği yaygınlaşıyor, zayıflamak için diyet yapanlar bir yandan da lezzetli yemek yemenin mümkün olup olmadığını araştırıyorlar.

Sanayileşmeye tepki olarak giderek daha fazla tercih edilen organik gıdalardan genleri değiştirilmiş tohumlara, sızma zeytinyağının özelliklerinden belli başlı yörelerimizin yemek kültürlerine, çay ya da kahve adabına kadar sayısız konu, akılları kurcalıyor.

Ahmet Örs’ün dediği gibi, “Yeme içme kültürüne sahip olanlar bilgilerini çevrelerindekiyle paylaşıırken, kendilerini bu konuda geliştirmek isteyenler doğru kaynaklar bulabilmenin yollarını arıyorlar”.

Bu ayki konuşumumuz Slow Food Adana lideri Pırl Bilici de yemek kültürüne yemeği sanat olarak kabul ederek destek veriyor. Bu ay ondan iki tarifimiz var.

Balkabağı Çorbası

MALZEMELER

- 1 kg. balkabağı
- 2 adet orta boy patates
- 2 adet orta boy soğan
- 2 yemek kaşığı tereyağı
- 2 yemek kaşığı toz bulyon et veya tavuk
- 2 yemek kaşığı un
- 1 yemek kaşığı rendelenmiş taze zencefil
- 1 çay kaşığı muskat
- Tuz

YAPILIŞI

- Tereyağında küçük doğranmış soğanları soteleyin.
- İçine doğranmış balkabaklarını ve patatesleri ekleyin.
- Üzerini kapatacak kadar su ve toz bulyon ekleyin. Sebzeler yumuşayınca kadar pişirin. Zencefili ekleyin. Gerekirse su ekleyin.
- 2 yemek kaşığı unu küçük bir kasede biraz su ve çorbanın suyu ile karıştırın. Kaynamakta olan çorbanın üzerine azar azar dökün. El blenderi ile çorbayı ezin ve pürüzsüz hale getirin. Üzerine muskat ekleyin.
- Kızarmış ekmek parçaları ile sıcak halde servis yapın.

Hasanpaşa Köftesi

MALZEMELER

KÖFTE ÇANAKLARI İÇİN: ● 750 gr. yağsız kuzu kıyma ● 2 adet orta boy rendelenmiş soğan ● 1 adet yumurta ● 1 yemek kaşığı domates salçası ● 2 tatlı kaşığı kırmızı pul biber ● 2 tatlı kaşığı karabiber ● Tuz

PATATES PÜRESİ İÇİN: ● 4-5 adet orta boy patates ● 1,5 çay bardağı sıcak süt ● 50-70 gr. tereyağı ● Tuz

DOMATES SOSU İÇİN: ● 3 adet rendelenmiş domates ● 2-3 yemek kaşığı tereyağı ● 1 yemek kaşığı domates salçası ● Karabiber ● Tuz

PÜRENİN ÜZERİ İÇİN: ● Rendelenmiş kaşar veya dil peyniri

YAPILIŞI: ● Köfte için olan malzemeleri karıştırıp iyice yoğurun. 15-20 dk. buzdolabında bekletin. Cupcake kalıplarını

tereyağı ile yağlayın. Çanak olacak şekilde köfteleri kalıba yerleştirin. ● 180 C'de 15 dk. pişirdikten sonra köftelerin içinde oluşabilecek fazla suyun gitmesi için köfteleri ters çevirin. 10-15 dk. daha pişince fırından alın. ● Domates sosu için rendelenmiş domatesleri yağda soteleyin. Fazla suyu gidince domates salçası, karabiber ve tuz ekleyip ocaktan alın. ● Patates püresi için, patatesleri soyun ve suda haşlayın. Suyunu süzün; üzerine tuz ve tereyağını atın; patates ezeceği ile patatesleri ezin. Bu arada çok sıcak sütü azar azar üzerine döküp ezmeye devam edin. Püre kıvamına gelince süt eklemesine son verin. ● Köftelerin sığacağı bir Borcam veya fırın kabının tabanına domates sosunu yayın. ● Üzerine çanak kısımları yukarı gelecek şekilde köfteleri dizin. ● Köftelerin içini patates püresi ile doldurun. Fırında 15-20 dk. pişirin. ● Üzerine kaşar peyniri serpin ve tekrar fırına sürün. ● Peynirler kızarıncaya fırından alın ve sıcak servis yapın.

İZMİR KÜLTÜR SANAT VE EĞİTİM VAKFI
IZMIR FOUNDATION FOR CULTURE ARTS AND EDUCATION

3-19 Mart
3-19th March

27. İzmir
Avrupa Caz
Festivali
27th Izmir
European Jazz
Festival

biletix
ticketmaster Türkiye

facebook/iksev
instagram/iksev
twitter/iksevizmir
www.iksev.org

avusturya kültür ofisi

